

ביאור בדרך אפשר

אמרו חכמינו ז"ל בגמרא:

בשעה¹ שעלה משה למרום לקבל את התורה מהקדוש-ברוך-הוא, אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש-ברוך-הוא, רבנו של עולם, מה לילוד אשה בינינו, על מה ולמה בא אלינו למרום ילוד

אשה שמקומו למטה. אמר להן

ענה להם הקדוש-ברוך-הוא למלאכי

השרת, לקבל תורה בא. אמרו

מלאכי השרת לפני הקדוש-

ברוך-הוא, חמדה² גנוזה כו' היא

התורה אמה מבקש לתנה

לבשר-ודם כו' תנה הודף על

השמים³ ותן לנו את התורה, אמר

לו הקדוש-ברוך-הוא למשה

החזיר להן למלאכי השרת

תשובה כו'. אמר משה לפניו,

רבנו של עולם, תורה שאתה

נותן לי, מה פתיב כתוב בה⁴

בתורה אנכי ה' אלקיך אשר

הוצאתיך מארץ מצרים כו',

וכי אתם המלאכים למצרים

ירדתם כו' תורה למה תהא

לכם. שוב עוד, מה פתיב כתוב

בה⁵ לא יהיה לך אלקים

אחרים, וכי בין עמים אתם

המלאכים שרויין שעובדין

עבודה-זרה. שוב עוד, מה

פתיב כתוב בה⁶ בתורה זכור את

יום השבת לקדשו, כלום

אתם עושים מלאכה שאתם

צריכין שבות הפסקה ממלאכה.

שוב עוד, מה פתיב כתוב בה⁷

בתורה לא תשא האיסור להישבע

לשקר, וכי משא ומתן יש

ביניכם שאחם נזקקים לשבועה.

שוב עוד, מה פתיב כתוב בה⁸

בתורה כבד את אביך ואת

אמך, וכי אב ואם יש לכם

המלאכים. שוב עוד, מה פתיב

כתוב בה⁹ בתורה לא תרצח לא

תנאף לא תגנב, וכי קנאה יש

ביניכם, יצר הרע יש ביניכם

28

ביאור בדרך אפשר

ובנימוקים אלה דחה משה רבינו את טענת המלאכים 'תנה הודף על השמים'.

[ויש לומר, שבתשובה דמשה רבנו על טענת המלאכים,

שני ענינים שונים בכללות באופן כללי (ואילו בפרטיות יש בה יותר

משני ענינים). טענתו של משה כלפי המלאכים "למצרים ירדתם" היא

תשובה בנוגע לכללות

התורה, מדוע באופן כללי לא ראוי

לתת את התורה למלאכים דבין

שהטעם על פללות הענין

דמתן-תורה הוא אנכי ה'

אלקיך אשר הוצאתיך מארץ

מצרים, ויציאת מצרים היא ההסבר

למתן תורה לכן, בין

ש"למצרים ירדתם"

(בתמיהה כלומר, משה רבנו טוען

כלפי המלאכים - וכי ירדתם

למצרים!?) תורה למה תהא

לכם. ולאחרי-זה מוסיף משה

רבנו וטוען, "שוב מה פתיב

בה", שגם הצוויים הפרטים

שבתורה (לא יהיה לך איסור

עבודה זרה, זכור את יום השבת

והמצווה לשבות בשבת, וכו')

שיכים לישראל דווקא ולא

למלאכים].

וצריך להבין, דבקשת

המלאכים "תנה הודף על

השמים" היתה שתנתן להם

תורה כמו שהיא ברוחניות

שהרי המלאכים הם רוחניים ונמצאים

בעולמות עליונים ("על השמים")

רוחניים, ובודאי לא בקשו לקבל את

התורה כפי שירדה מדרגה לדרגה

ותלכשה בדברים גשמיים, ומה

22

התורה, דבין שהטעם על פללות הענין דמתן-

תורה הוא אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, לכן, בין ש"למצרים

ירדתם" (בתמיהה) תורה למה תהא לכם. ולאחרי-זה מוסיף, "שוב מה פתיב

בה", שגם הצוויים הפרטים שבתורה (לא יהיה לך, זכור את יום השבת,

וכו') שיכים לישראל ולא למלאכים].

23

וצריך להבין, דבקשת המלאכים "תנה הודף על השמים" היתה שתנתן

להם תורה כמו שהיא ברוחניות, ומה השיב להם משה "כלום אתם

28

בס"ד. ליל א' דחג השבועות (לפנות בוקר), ה'תשכ"ה*

בשעה¹ שעלה משה למרום, אמרו מלאכי

השרת לפני הקדוש-ברוך-הוא, רבנו

של עולם, מה לילוד אשה בינינו. אמר להן,

לקבל תורה בא. אמרו לפניו, חמדה² גנוזה כו'

אתה מבקש לתנה לבשר-ודם כו' תנה הודף על

השמים³, אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה

החזיר להן תשובה כו'. אמר לפניו, רבנו של

עולם, תורה שאתה נותן לי, מה פתיב בה⁴ אנכי

ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים כו',

למצרים ירדתם כו' תורה למה תהא לכם. שוב,

מה פתיב בה⁵ לא יהיה לך אלקים אחרים, בין

עמים אתם שרויין שעובדין עבודה-זרה. שוב,

מה פתיב בה⁶ זכור את יום השבת לקדשו,

כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות.

שוב, מה פתיב בה⁷ לא תשא, משא ומתן יש

ביניכם. שוב, מה פתיב בה⁸ כבד את אביך ואת

אמך, אב ואם יש לכם. שוב, מה פתיב בה⁹ לא

תרצח לא תנאף לא תגנב, קנאה יש ביניכם, יצר

הרע יש ביניכם. [ויש לומר, שבתשובה דמשה

רבנו על טענת המלאכים, שני ענינים בכללות.

למצרים ירדתם" היא תשובה בנוגע לכללות

22

התורה, דבין שהטעם על פללות הענין דמתן-

תורה הוא אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, לכן, בין ש"למצרים

ירדתם" (בתמיהה) תורה למה תהא לכם. ולאחרי-זה מוסיף, "שוב מה פתיב

בה", שגם הצוויים הפרטים שבתורה (לא יהיה לך, זכור את יום השבת,

וכו') שיכים לישראל ולא למלאכים].

23

וצריך להבין, דבקשת המלאכים "תנה הודף על השמים" היתה שתנתן

להם תורה כמו שהיא ברוחניות, ומה השיב להם משה "כלום אתם

28

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא לאור בקונטרס חג השבועות - תנש"א. 1) שבת פח, סע"ב ואילך. 2) בש"ס שם: חמודה, אבל כ"ה (חמודה) בעין יעקב כאן. ועוד. 3) תהלים ח, ב. 4) יתרו כ, ב. 5) שם, ג. 6) שם, ח. 7) שם, ז. 8) שם, יב. 9) שם, יג.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 השיב להם משה "כלום אתם עושים מלאכה" וכו' והרי
 2 מלכתחילה לא היתה להם בקשה לקבל את התורה למטה, בעולם הזה שבו
 3 עושים מלאכה?
 4 גם צריך להבין מה שהשיב משה בנוגע למצות "לא
 5 תרצה לא תנאף לא תגנוב,
 6 שאי אפשר לצוות ציוויים אלה
 7 למלאכים, וטען כלפיהם, קנאה יש
 8 ביניכם יצר הרע יש ביניכם"
 9 (בתמיתה), ותוכן המענה הוא דבין
 10 שהמלאכים אין קנאה
 11 ביניהם ואין להם יצר הרע,
 12 לכן אין צריך לצוות ולהזהיר
 13 אותם על מצות אלו כי גם ללא
 14 הציווי אין כל אפשרות שיעברו על
 15 איסורים אלו, ועל טענה זו יש לתמוה,
 16 דלקאורה עדיפא הנה ליה
 17 למימר, טענה עדיפה מזו היה לו,
 18 למשה רבנו, לומר, והיא שגם
 19 המצות של לא תרצה, לא תנאף, לא
 20 תגנוב עצמם (כמו שהם
 21 בגשמיות) לאחר שהרצון האלוקי
 22 העליון לאסור דברים אלו ירד והתלבש
 23 בדברים גשמיים בעולם הזה) אינם
 24 שכיבים למלאכים (כמו
 25 שאמר לפניו בנוגע למצות
 26 שבת, לא תשא, וכבוד אב
 27 ואם שכל אלה שייכים רק בחיים
 28 בעולם הזה וקיומם לא ייתכן בעולמות
 29 הרוחניים העליונים בהם נמצאים
 30 המלאכים) ולמה אם כן בחר משה
 31 ורבנו לומר שאין לתת למלאכים מצוות
 32 אלה כי אין להם יצר הרע שעלול
 33 להביא אותם לידי כך?
 34 והענין הוא, דבטעם הפנימי
 35 על זה שהתורה נתנה למטה
 36 בארץ דוקא ולא למלאכים בשמים,
 37 שגני ענינים. ענין אחד, לפי
 38 שהמקשה של אור אלוקי
 39 מלמעלה למטה שעל-ידי קיום
 40 המצות היא פשקיים המצות
 41 הוא בגשמיות בהתאם לרצון האלוקי, וגם לפי שעל-ידי קיום
- המצות למטה נעשה הברור דנפש הבהמית¹⁰ כשהאדם מקיים
 מצוות בעולם הזה הגשמי, עם אברי גופו שמקבלים את החיות הגשמית
 שלהם מהנפש החיונית, היא נפש הבהמית, גם הנפש הבהמית משתתפת
 בקיום המצוות ועל-ידיה הטוב שבה נבור ונפרד מהרע והוא מתעלית
 לקדושה. וזהו שאמר משה
 למלאכים "כלום אתם עושים
 מלאכה כו' יצר הרע יש
 ביניכם", דהטעם שהתורה
 לא נתנה בשמים למלאכים
 הוא כי אלו התורה כן הייתה
 ניתנת למלאכים היו חסרים שגני
 הענינים האמורים, המשכת האור
 האלוקי מלמעלה למטה ובירור הנפש
 הבהמית. ולכן ענה משה רבנו
 למלאכים, "כלום אתם עושים
 מלאכה שאתם צריכים
 שבות", ולכן אין שף
 שיקמו מצות שבת
 בגשמיות, ועל-דרך זה הוא
 בנוגע לא תשא, כבוד אב
 ואם שגם קיום מצוות אלה לא שייך
 אצל המלאכים בגשמיות. והדבר
 הנוסף שטען משה כלפי המלאכים,
 יצר הרע יש ביניכם¹¹ הוא
 הנימוק השני מדוע אין ראוי לתת את
 התורה למלאכים, כי כיוון שאין להם
 יצר הרע ולכן אין שף אצלם
 ברור נפש הבהמית.
 (ב) ויש לומר, דבשכיכות
 דברור נפש הבהמית (שלכך
 התכוון משה רבנו באמרו יצר הרע
 יש ביניכם) למתן-תורה עד
 כדי כך שזו אחת הסיבות למתן תורה,
 שגני ענינים שונים. הענין האחד
 שעל-ידי קיום המצות שנתנו
 במתן-תורה נעשה ברור נפש
 הבהמית שהיא שותפה לקיום
 המצוות, פנוקר לעיל. והענין
 השני שברור נפש הבהמית
 קודם שנתנה תורה הוא גם הכנה
 של כל אחד ואחד מישראל למתן-תורה. שלכן גם בשנים הבאות, ככל

(10) להעיר מסה"מ תרע"ח ע' קסז ואילך וסה"מ תש"ו ע' 104 ואילך, דזה שהמצוות דהאבות ריחות היו, אבל אנו שמן תורק שמך (שהש"ר פ"א, ג (א)), הוא, מצד שני ענינים: כי אצל האבות לא היו העלמות והסתרים מצד הגוף (נה"ב), ולא הי' להם מצוות בגשמיות. (11) וגם "בין עמים אתם שרויין שאתם עובדין ע"ז" הוא דוגמת "יצר הרע יש ביניכם", ואדרבה יצה"ר שהוא דוגמת "שד משדין נוכראין" (בין עמים אתם שרויין), ועד שצריך להזהירו שלא יעבוד ע"ז.

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 הדורות שאחרי מתן תורה, מידי שנה בשנה, סופרים ספירת העומר
 2 לפני חג השבועות יום מתן תורה, כפי העבודה הרוחנית של ימי
 3 ספירת העומר הוא ברור עידון וחיכוך המדות הנפש בהקמית,
 4 ועל-ידי-זה שבימי ספירת העומר עוסקים בבירור וחיכוך המדות זוכים
 5 בחג השבועות למתן-
 6 תורה¹². ועל-פי-זה, הענין
 7 דיצור הרע יש ביניכם (ענין
 8 האחרון שבתשובת משה)
 9 המתייחס לכך שאם התורה תינתן
 10 למלאכים לא יהיה בירור היצר הרע
 11 הוא על-דרך דומה ומקביל אל
 12 הענין ד"למצרים ורדתם"
 13 (ענין הראשון שבתשובת
 14 משה) המתייחס לכך שהקדוש-
 15 ברוך-הוא רוצה בקיום המצוות
 16 בגשמיות, והדרבים דומים ומקבילים,
 17 כיון שבשכיכות יציאת מצרים
 18 למתן-תורה, שני ענינים. ענין
 19 אחד שעל-ידי מתן-תורה,
 20 שתוכנו וענינו הפנימי הוא המקשבת
 21 מלמעלה למטה וגילוי "אנכי
 22 הו' אלקיך" הקדוש-ברוך-הוא
 23 בעצמו בעולם, נעשה נפעל "אשר
 24 הוצאתיך מארץ מצרים"¹³,
 25 ביציאת מצרים, והענין השני הוא
 26 ש"יציאת מצרים היא הקדמה
 27 והכנה למתן-תורה, כפירוש
 28 הפשוט ב"אנכי הו' אלקיך
 29 אשר הוצאתיך מארץ
 30 מצרים", ד"אשר הוצאתיך
 31 מארץ מצרים" הוא טעם
 32 סיבה על "אנכי הו'
 33 אלקיך"¹⁴.
 34 וצריך להבין, דענין התוכן
 35 הפנימי של מתן-תורה הוא
 36 פמו שפתוב בפתיחה דמתן-
 37 תורה בפסוק הפותח את דברי ה'
 38 בעשרת הדברות שנאמרו במתן תורה)
 39 "אנכי הו' אלקיך",
 40 ש"אנכי" הוא מהותו
 41 ועצמותו של הקדוש-ברוך-הוא
 42 בעצמו, נעשה הו' "
- 1 חג השבועות, כי ספירת העומר הוא ברור
 2 המדות הנפש בהקמית, ועל-ידי-זה זוכים בחג
 3 השבועות למתן-תורה¹². ועל-פי-זה, הענין
 4 דיצור הרע יש ביניכם (ענין האחרון שבתשובת
 5 משה) הוא על-דרך הענין ד"למצרים ורדתם"
 6 (ענין הראשון שבתשובת משה), שבשכיכות
 7 יציאת מצרים למתן-תורה, שני ענינים. שעל-
 8 ידי מתן-תורה, המקשבת וגילוי "אנכי הו'
 9 אלקיך", נעשה "אשר הוצאתיך מארץ
 10 מצרים"¹³, ושיציאת מצרים היא הקדמה והכנה
 11 למתן-תורה, כפירוש הפשוט ב"אנכי הו'
 12 אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ד"אשר
 13 הוצאתיך מארץ מצרים" הוא טעם על "אנכי
 14 הו' אלקיך"¹⁴. וצריך להבין, דענין מתן-תורה
 15 הוא פמו שפתוב בפתיחה דמתן-תורה) "אנכי
 16 הו' אלקיך", ש"אנכי" הוא מהותו ועצמותו,
 17 נעשה "הו' אלקיך"¹⁵, ואיך שיך שעל-ידי
 18 העבודה דברור נפש בהקמית, תהיה המקשבת
 19 "אנכי".
- 20 ג) והנה איתא במדרש¹⁶ על הפסוק¹⁷ וספרתם
 21 לכם ממחרת השבת גו' שבע שבתות
 22 תמימות תהינה, אימתי הן תמימות, בזמן
 23 שישראל עושין רצונו של מקום. ועל-פי
 24 המבאר בכמה מקומות¹⁸ דענין "עושין רצונו
 25 של מקום" הוא דוקא על-ידי האהבה ד"בכל
 26 מאדך", למעלה ממדידה והגבלה, מוכן דמה
 27 שכתוב במדרש "אימתי הן תמימות, בזמן
 28 שישראל עושין רצונו של מקום" הוא
 29 ששהעבודה דספירת העומר קשורה עם האהבה
 30 ד"בכל מאדך". וילהעיר, דבמקום אחר אמרו וז'¹⁹ ד"שבע שבתות
 31 תמימות" הוא דשבע השבתות דספירת העומר מתחילות באחד בשבת

(12) לקו"ת במדבר טז, ד. ובכ"מ. (13) תו"א יתרו טז, סע"ב. (14) פירש"י עה"פ יתרו כ, ב. (15) תו"א שם. לקו"ת שם. (16) ויק"ר פכ"ח, ג. (17) אמור כג, טו. (18) או"ת להמגיד פ' עקב ד"ה מפני מה. לקו"ת שלח מב, ג. ובכ"מ. וראה גם חדא"ג מהרש"א ברכות לה, ב. (19) פסיקתא דר"כ פ"ח. פסיקתא רבתי פ"ח. קה"ר פ"א, ג. יל"ש אמור שם, י (רמז תרגמ). וראה ראב"ן סי' פ. ראבי"ה פסחים סתק"ו. רוקח סרצ"ה (הובא בכ"מ לקה"ר שם).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ראשון בשבוע (כאשר היום הראשון של חג הפסח חל בשבת והתחלת ספירת
 2 העומר היא במוצאי שבת), ומסִימֹת בַּשַּׁבָּת היום השביעי שֶׁבַּשַּׁבָּת
 3 (דחג השבועות חל ביום ראשון בשבוע), כמו בשנת אמירת המאמר, תשכ"ה,
 4 ובשנה זו, תשע"ו שָׁאז הֵם שָׁבַע שַׁבְּתוֹת תְּמִימוֹת ושלילות ועניין
 5 ה'תמימות' מתבטא באופן מיוחד.

לְמִתְּנֵי-תוֹרָה כמובן מדברי משה רבינו שלכן יש לתת את התורה לבני
 44 ישראל ולא למלאכים, וּמִזֶּה שֶׁאֶמְרֶה חכמינו ז"ל בגמרא "אֵימְתִי הֵן
 45 תְּמִימוֹת" כו' מִשְׁמַע שֶׁעַקֵּר הַעֲנִיָּן דְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר, הַכְּנָה
 46 לְמִתְּנֵי-תוֹרָה, הוּא בְּרוּר הַמְּדוּת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית שהיא עבודה
 47 השייכת בספירת העומר בכל השנים,
 48 גם כאשר יום התחלת ספירת העומר,
 49 ט"ז ניסן, לא חל ביום ראשון בשבוע,
 50 וְהַעֲבֹדָה ד"בְּכָל מֵאֲדָךְ",
 51 יציאה מההגבלות והמצרים, שִׁיכַת
 52 רַק לְשִׁלְמוֹת הַהֲכָנָה לְמִתְּנֵי-
 53 תוֹרָה עֲנִין ה'תמימות'.
 54

וּמִסִּימֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁבַּשַּׁבָּת, שָׁאז הֵם שָׁבַע שַׁבְּתוֹת
 1 תְּמִימוֹת. וַיֵּשׁ לוֹמֵר הַקָּשֶׁר דְּשִׁנֵי הַפִּירוּשִׁים,
 2 דְּבִאוֹתֶם הַשָּׁנִים שֶׁשָּׁבַע שַׁבְּתוֹת דְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר
 3 מִתְּחִילוֹת בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת וּמִסִּימֹת בַּשַּׁבָּת²⁰, בְּנִקְל
 4 יוֹתֵר, שֶׁהַעֲבֹדָה דְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר תִּהְיֶה בְּאֹפֶן
 5 ד"בְּכָל מֵאֲדָךְ". וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַשִּׁיכּוֹת
 6 ד"עוֹשִׂין רְצוּנוֹ שֶׁל מְקוֹם" ("בְּכָל מֵאֲדָךְ")
 7 לְסִפִּירַת הָעוֹמֵר הִיא, כִּי סִפִּירַת הָעוֹמֵר הִיא
 8 הַכְּנָה לְמִתְּנֵי-תוֹרָה, וְכִינֵן שֶׁהַהֲכָנָה לְמִתְּנֵי-תוֹרָה
 9 צְרִיכָה לְהִיֹּת בְּשִׁנֵי עֲנִינִים, יְצִיאַת מִצְרַיִם וּבְרוּר
 10 נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, לְכֹן, צְרִיף לְהִיֹּת בְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר
 11 (נוֹסֵף לְהַעֲנִין דְּבְרוּר הַמְּדוּת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית,
 12 גַּם) הַעֲבֹדָה ד"בְּכָל מֵאֲדָךְ", לְמַעַלָּה מִמְּדִידָה
 13 וְהַגְּבֻלָּה, הַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם מְלִשׁוֹן מִיֵּצֵר
 14 וְהַגְּבֻלָּה. וְצְרִיף לְהִבִּין, דְּלִפְיֵיהּ הַעֲבֹדָה ד"בְּכָל
 15 מֵאֲדָךְ" הִיא הַכְּנָה מוּכְרַחַת לְמִתְּנֵי-תוֹרָה, וּמִזֶּה
 16 שֶׁאֶמְרֶה "אֵימְתִי הֵן תְּמִימוֹת" כו' מִשְׁמַע שֶׁעַקֵּר
 17 הַעֲנִיָּן דְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר, הַכְּנָה לְמִתְּנֵי-תוֹרָה, הוּא
 18 בְּרוּר הַמְּדוּת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, וְהַעֲבֹדָה ד"בְּכָל
 19 מֵאֲדָךְ" שִׁיכַת רַק לְשִׁלְמוֹת הַהֲכָנָה לְמִתְּנֵי-תוֹרָה.
 20 וּבִיּוֹתֵר אֵינוֹ מוּבָן, דְּכִינֵן שֶׁעֲנִיָּן מִתְּנֵי-תוֹרָה הוּא
 21 הַגִּילּוּי ד"אֲנִכִּי", מֵהוֹתוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ שֶׁלְמַעַלָּה
 22 מַעַלָּה מִגְּדֵר הַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת²¹, הֲרִי הַעֲבֹדָה
 23 הַמִּתְּאִימָה לְהַמְשִׁכַת גִּילּוּי זֶה, הִיא לְכְאוּרָה
 24 הַעֲבֹדָה ד"בְּכָל מֵאֲדָךְ" (לְמַעַלָּה מֵהַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹת
 25 שֶׁבְּאֲדָם), וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן, עַקֵּר הַעֲבֹדָה דְּסִפִּירַת
 26 הָעוֹמֵר הוּא בְּרוּר הַמְּדוּת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 27 [שֶׁבְּכִדִי לְכָר הַמְּדוּת דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית הוּא דְּוָקָא
 28 עַל-יְדֵי שֶׁנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּנֶפֶשׁ
 29 הַבְּהֵמִית²²], וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁף הַגִּילּוּי ד"אֲנִכִּי".
 30 (ד) וַיּוֹבֵן זֶה בְּהַקְדָּיִם מֵה שֶׁפְּתוּב²³ כְּפִיִּים
 31 הַפְּנִיִם לְפָנִים, כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם,
 32

וַיֵּשׁ לוֹמֵר הַקָּשֶׁר דְּשִׁנֵי
 6 הַפִּירוּשִׁים ב'שבוע שבתות
 7 תמימות', האחד שהעבודה היא
 8 שלימה, למעלה ממדידה והגבלה.
 9 והשני שה'תמימות' ניכרת בכך שימי
 10 ספירת העומר מתחילים ביום ראשון
 11 ומסתיימים בשבת, דְּבִאוֹתֶם
 12 הַשָּׁנִים שֶׁשָּׁבַע שַׁבְּתוֹת
 13 דְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר מִתְּחִילוֹת
 14 בְּאֶחָד בַּשַּׁבָּת וּמִסִּימֹת
 15 בַּשַּׁבָּת²⁰, בְּנִקְל כוח
 16 מיוחד לאדם שֶׁהַעֲבֹדָה דְּסִפִּירַת
 17 הָעוֹמֵר תִּהְיֶה בְּאֹפֶן ד"בְּכָל
 18 מֵאֲדָךְ" ואכן תהיה להם מעלת
 19 ה'תמימות'.
 20 וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לוֹמֵר,
 21 שֶׁהַשִּׁיכּוֹת ד"עוֹשִׂין רְצוּנוֹ
 22 שֶׁל מְקוֹם" (שהיא, כאמור, כאשר
 23 עבודת ה' היא מתוך אהבת ה'
 24 מֵאֲדָךְ") לְסִפִּירַת הָעוֹמֵר
 25 הִיא, כִּי סִפִּירַת הָעוֹמֵר הִיא
 26 הַכְּנָה לְמִתְּנֵי-תוֹרָה, וְכִינֵן
 27 שֶׁהַהֲכָנָה לְמִתְּנֵי-תוֹרָה צְרִיכָה
 28 לְהִיֹּת בְּשִׁנֵי עֲנִינִים, יְצִיאַת
 29 מִצְרַיִם וּבְרוּר נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית
 30 כמבואר לעיל, לְכֹן, צְרִיף לְהִיֹּת
 31 בְּסִפִּירַת הָעוֹמֵר (נוֹסֵף
 32 לְהַעֲנִין דְּבְרוּר הַמְּדוּת דְּנֶפֶשׁ
 33 הַבְּהֵמִית, גַּם) הַעֲבֹדָה
 34 ד"בְּכָל מֵאֲדָךְ", לְמַעַלָּה
 35 מִמְּדִידָה וְהַגְּבֻלָּה, הַיְצִיאָה
 36 מִמִּצְרַיִם מְלִשׁוֹן מִיֵּצֵר
 37 וְהַגְּבֻלָּה וגם עניין זה של עבודת ה'
 38 מתוך יציאה מגדרי המציאות האישית
 39 היא עבודה ששייכת במיוחד לימי
 40 ספירת העומר. וְצְרִיף לְהִבִּין,
 41 דְּלִפְיֵיהּ הַעֲבֹדָה ד"בְּכָל
 42 מֵאֲדָךְ" הִיא הַכְּנָה מוּכְרַחַת

(20) להעיר, שכן ה' בשנה שבה נאמר המאמר (תשכ"ה). וכ"ה בשנה זו (תנש"א). (21) כ"ה הלשון בלקו"ת שבהערה 12.
 (22) סה"מ ה'שית' ע' 23. ובכ"מ. (23) משלי כז, יט.

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לְאָדָם, וכמבואר בספר התניא (פרק מו) "פירוש, כמו שכרמות וצורת הפנים
 2 שהאדם מראה במים, כן נראה לו שם במים אותה צורה עצמה. ככה ממש
 3 לב האדם הנאמן באהבתו לאיש אחר, הרי האהבה זו מעוררת אהבה בלב
 4 חבירו אליו גם כן להיות אוהבים נאמנים זה לזה, בפרט כשרואה אהבת חבירו
 5 אליו", וכן באהבת ה', כאשר האדם
 6 מעורר אהבה לה', מתעוררת אהבת ה'
 7 אליו.
 8 ומבאר בפסידות²⁴ ד"ל לב
 9 האדם לְאָדָם קָאֵי הכוונה לא
 10 רק על שני בני אדם, דלב
 11 האדם המרגיש בְּאַהֲבָתוֹ לְחִבְרוֹ
 12 מְעוֹרֵר את הרגש של אהבת
 13 חִבְרוֹ אֵלָיו, אֵלָא גַם על אדם
 14 התחתון האדם למטה ואדם
 15 העליון הקדוש-ברוך-הוא, דְּכָפִי
 16 אוֹפֵן הַעֲבוּדָה שֶׁל אָדָם
 17 הַתַּחְתּוֹן, אֲתַעְרוּתָא-דְּלִתְמָא,
 18 התעוררות מלמטה, מצד האדם,
 19 להתקרב לאלוקות, כן הוא אוֹפֵן
 20 הַתַּעְרוּתָא דְּלַעֲלִיא
 21 ההתעוררות מלמעלה להמשיך על
 22 האדם גילוי והארה אלוקית,
 23 הַהִמְשָׁכָה מֵאָדָם הָעֲלִיּוֹן
 24 לְאָדָם הַתַּחְתּוֹן, "בְּמִים
 25 הַפְּנִים לְפָנִים"²⁵.
 26 וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַדְּמִיוֹן דְּ"לֵב
 27 הָאָדָם לְאָדָם" ל"מִים הַפְּנִים
 28 לְפָנִים" והטעם הפנימי לכן שענין
 29 זה שרגש האדם כלפי חבירו מעורר את
 30 רגש חבירו כלפיו, והנמשל לגבי
 31 'אתערותא דליתא' מצד האדם
 32 שמעוררת 'אתערותא דלעילא' מצד
 33 האלוקות, נמשל דווקא למים
 34 הוא²⁶, דְּכָמוּ שְׁבִ"מִים
 35 הַפְּנִים לְפָנִים", זֶה שְׁנִרְאָה
 36 לְהָאָדָם הַשְּׁתַקְפוֹת מֵהַמִּים שֶׁהוּא
 37 מביט בהם אוֹתָהּ הַצְּנִינָה שֶׁהוּא
 38 עצמו מְרָאָה בְּמִים הוּא לְפִי
 39 שְׁעַל-יְדֵי הַסְּתַפְּלוּתוֹ בְּמִים

1 ומבאר בפסידות²⁴ ד"ל לב האדם לְאָדָם קָאֵי לא
 2 רק על שני בני אדם, דלב האדם בְּאַהֲבָתוֹ
 3 לְחִבְרוֹ מְעוֹרֵר אֶהְבֵת חִבְרוֹ אֵלָיו, אֵלָא גַם על
 4 אדם התחתון ואדם העליון, דְּכָפִי אוֹפֵן הַעֲבוּדָה
 5 שֶׁל אָדָם הַתַּחְתּוֹן, אֲתַעְרוּתָא-דְּלִתְמָא, כֵּן הוּא
 6 אוֹפֵן הַתַּעְרוּתָא-דְּלַעֲלִיא, הַהִמְשָׁכָה מֵאָדָם
 7 הָעֲלִיּוֹן לְאָדָם הַתַּחְתּוֹן, "בְּמִים הַפְּנִים לְפָנִים"²⁵.
 8 וְיֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַדְּמִיוֹן דְּ"לֵב הָאָדָם לְאָדָם" ל"מִים
 9 הַפְּנִים לְפָנִים" הוא²⁶, דְּכָמוּ שְׁבִ"מִים הַפְּנִים
 10 לְפָנִים", זֶה שְׁנִרְאָה לְהָאָדָם אוֹתָהּ הַצְּנִינָה שֶׁהוּא
 11 מְרָאָה בְּמִים הוּא לְפִי שְׁעַל-יְדֵי הַסְּתַפְּלוּתוֹ בְּמִים
 12 נְעֻשִׁים (נְרָאִים) בְּמִים צוּרַת הַפְּנִים הַמְּסַתְּפֵלַת
 13 בְּהֵם, וְצוּרָה זֹו נְרָאֵת אַחֲרֵי-כֵן לְאָדָם הַמְּסַתְּפֵלַת,
 14 כֵּן הוּא בְּ"לֵב הָאָדָם לְאָדָם", דְּזֶה שְׁעַל-יְדֵי
 15 הַעֲבוּדָה וְהַתַּעְרוּתָא-דְּלִתְמָא שֶׁל אָדָם הַתַּחְתּוֹן,
 16 נְעֻשָׁה אֲתַעְרוּתָא-דְּלַעֲלִיא וְהַהִמְשָׁכָה מֵאָדָם
 17 הָעֲלִיּוֹן לְאָדָם הַתַּחְתּוֹן – הוּא, כֵּן הַעֲבוּדָה
 18 דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן עוֹלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, לְאָדָם
 19 הָעֲלִיּוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה נְעֻשָׁה בּוֹ (דוּגְמַת) עֲנִיָן זֶה,
 20 וְאַחֲרֵי-כֵן נִמְשָׁךְ עֲנִיָן זֶה (שְׁנַעֲשָׂה בְּאָדָם הָעֲלִיּוֹן)
 21 מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, לְאָדָם הַתַּחְתּוֹן. וְיִהְיוּסִיף,
 22 דְּבִמְשַׁל הַמִּים, זֶה שְׁפָנִי הָאָדָם שְׁמִסְתַּפֵּל בְּמִים
 23 נְרָאִים בְּמִים, הוּא רַק שְׁנִרְאָה כֵּן לְעֵין הַרְוָאָה.
 24 וּבְנִמְשַׁל, עַל-יְדֵי הַעֲבוּדָה דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן -
 25 נְעֻשָׂה²⁷ (דוּגְמַת) עֲנִיָן זֶה בְּאָדָם הָעֲלִיּוֹן (וְלֹא רַק
 26 שְׁנִרְאָה כֵּן)²⁸.
 27 וְיִהְיֶה²⁹ כְּמוֹ שְׁ"לֵב הָאָדָם לְאָדָם" הוּא (לֹא רַק
 28 כְּפִשׁוּטוֹ, אֵלָא) גַם בְּרוּחַנִיּוּת (בְּאָדָם
 29 הָעֲלִיּוֹן וְאָדָם הַתַּחְתּוֹן), כְּמוֹ כֵּן הוּא גַם בְּנוֹגַע

(24) ראה ד"ה לרוקע תקס"ב (סה"מ תקס"ב ח"א ע' קצד ואילך. ח"ב ע' תלה ואילך. ועם הגהות וכו' - בסהמ"צ להצ"צ קנט, סע"ב ואילך). ד"ה כמים הפנים לפנים באוה"ת בשלח (ע' תעז ואילך). המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסד ואילך. (25) וראה תורת מנחם - ספר המאמרים שבט, ע' שכה ובהנסמן שם. (26) ראה אוה"ת והמשך תער"ב שם. (27) אלא שאין זה שינוי (ח"ו) באדם העליון, כדלקמן הערה 58. (28) ראה סהמ"צ להצ"צ נד, ב. (29) בכמה ענינים דלקמן - ראה אוה"ת והמשך תער"ב שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 כן הוא גם בנוגע להתחלת הכתוב "במים הפנים לפנים",
 2 שְׁמַדְבָּר (לא רק במים כפשוטם, אלא) הדבר מהווה משל גם
 3 במים העליונים, הינו הפשיטות דאור-אין-סוף שלמעלה
 4 מציור אדם האור האלוקי הבלי גבול שהוא 'פשוט', היינו נעלה ומופשט
 5 מכל הגדרה והוא למעלה מדרגת
 6 האלוקות הנקראת 'אדם העליון' על
 7 שם שיש 'ציר', צורה והגדרה
 8 מסוימת שנמשלה ל'אדם'. וענין
 9 "במים הפנים לפנים" בנמשל
 10 הוא, דהגם שאור-אין-סוף
 11 הוא פשוט בתכלית
 12 הפשיטות נעלה ומופשט לחלוטין
 13 מכל צורה והגדרה מכל סוג שהוא
 14 ואין שניף בו ציור דספירות
 15 ואין בו שום שייכות לספירות' שהן
 16 הגדרה ו'ציר' (כמו 'חכמה' או 'חסד'
 17 וכד'), מפל-מקום על-ידי
 18 העלאת 'מין נוקבין'
 19 דספירות לאור-אין-סוף,
 20 כאשר יש התעוררות מצד הספירות
 21 להתעלות ולהתקרב לאלוקות
 22 (התעוררות הנקראת 'העלאת מין
 23 נוקבין', היינו התעוררות מצד המקבל
 24 הנקרא 'נקבה', לקבל מהמשפיע
 25 הנקרא 'זכר') נעשים בו באין-סוף
 26 שמצד עצמו לא שייך ל'ציר' והגדרה,
 27 ספירות - אלא שבאין-סוף הספירות
 28 אינם באותה צורה כפי שהן בעולמות
 29 תחתונים יותר אלא באופן של עשור
 30 ספירות הגנוזות³⁰, כמבואר
 31 בקבלה וחסידות עשר הספירות
 32 העליונות קיימות ופועלות בצורה
 33 מוגדרת בעיקר החל מעולם האצילות
 34 ומטה, אבל באופן 'נעלם' ('עשר
 35 ספירות הגנוזות') הן קיימות גם באור
 36 אין-סוף שלמעלה מהאצילות כי בעצם
 37 כל המשכה והתגלות מאלוקות היא
 38 באמצעות עשר הספירות, ועשור
 39 ספירות הגנוזות הם כמו
 40 מקור אם כי לא מקור גלוי וישרי שמהם נמשכים עשור ספירות
 41 הגלויות [על-דרך שני הענינים ד"במים הפנים לפנים"
 42 במים כפשוטם, הענין האחד שדמות הפנים המסתפלת בהם
 43 נראת במים, העלאת מלמשה מהאדם למעלה אל המים,
- 44 וְשֶׁהַדְּמוּת הַנִּרְאָת בַּמַּיִם הִיא נִרְאָת אַחֲר־כֵּן לְאָדָם
 45 הַמְּסֻפָּל, הַמְּשֻׁכָּה מִלְּמַעְלָה מֵהַמַּיִם לְמִטָּה אֶל הָאָדָם].
 46 וְצִירָהּ לְהַבִּין, דְּמִזָּה שֶׁנֶּאֱמַר "בַּמַּיִם הַפְּנִיִּים לְפָנִים, כֵּן לֹב
 47 הָאָדָם לְאָדָם" כְּלוֹמַר שֶׁ"כַּמִּים הַפְּנִיִּים לְפָנִים" הוּא הַמִּשְׁלֵל וְ"כֵן לֹב הָאָדָם
 48 לְאָדָם" הוּא הַנִּמְשָׁל מִשְׁמַע, דְּעִנְיָן
 49 "מַיִם הַפְּנִיִּים לְפָנִים" הוּא
 50 פְּשׁוּט וּמוֹכֵן יוֹתֵר מֵעִנְיָן "לֹב
 51 הָאָדָם לְאָדָם" וְלֹכֵן עִנְיָן הַמַּיִם,
 52 הַפְּשׁוּט, מֵהוּוֹה מִשְׁלֵל לְעִנְיָן הַרְגֵשׁ
 53 שְׂבֵלֵב הָאָדָם, הַיּוֹתֵר קֶשֶׁה לְהַבְנִה,
 54 וְלְכַאֲרָה, הֵרִי הָאֵינ־עֲרוּף
 55 חוֹסֵר הַיְחֹס וְהַשְׁוֹאָה דְּצִירָה צוּרָה
 56 וְהַגְּדֵרָה ("פְּנִיִּים") לְגַבִּי
 57 פְּשִׁיטוֹת מֵהוּוֹת מוֹפְשֵׁטת וְלֹא
 58 מוֹגְדֵרֵת ("מַיִם") הוּא פֶּעַר
 59 וּמִרְחַק הִרְבֵּה יוֹתֵר גְּדוֹל מֵהָאֵינ־
 60 עֲרוּף הַפֶּעַר וְהַרְחִיקוֹק וְהַעֲדֵר
 61 הַשְׁוֹאָה שֶׁל הַצִּירָה דְּאָדָם
 62 הַתְּחַתּוֹן לְגַבִּי הַצִּירָה דְּאָדָם
 63 הָעֲלִיּוֹן כִּי אִמְנֵם 'אָדָם הַתְּחַתּוֹן' הוּא
 64 מֵהוּוֹת מוֹגְדֵרֵת וּמוֹגְבֵלֵת וְאָדָם הָעֲלִיּוֹן
 65 הוּא מֵהוּוֹת רֹחֲנִית מוֹפְשֵׁטת, אֲבָל סוּף
 66 סוּף גַּם 'אָדָם הָעֲלִיּוֹן' הוּא דְּרַגָּה שִׁישׁ
 67 לֵה 'צִיר' מִסּוּיִים ('אָדָם') וְאִם כֵּן יֵשׁ
 68 דִּמְיוֹן כְּלִשְׁהוּ בֵּין הַדְּבָרִים [כַּמֶּאֱמָר
 69 הַיְדוּעָה³¹ בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת יוֹתֵר
 70 מִשְׁאֵינ־עֲרוּף עֲשִׂיָה לְגַבִּי
 71 אֲצִילוֹת, אֵינ־עֲרוּף אֲצִילוֹת
 72 לְגַבִּי אֹר־אֵינ־סוּף כְּלוֹמַר,
 73 בְּסֹדֵר הַשְּׁתַלְשׁוּת' שֶׁל הָאוֹר הָאֲלוּקִי
 74 יֵשׁ חֲלוּקָה כְּלִית בֵּין אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת
 75 אֲצִילוֹת כְּרִיָּאָה-צִירָה-עֲשִׂיָה שְׂבֵחָה יֵשׁ
 76 מִצִּיּוֹת שֶׁל נְבִרָאִים, לְהֵאֵין-סוּף
 77 שְׁלֵמַעֲלָה מֵעוֹלָמוֹת אֱלוֹ וְלִמְעַלָּה מִגְּדֵרֵי
 78 הַמִּצִּיּוֹת, וְעַל כֵּךְ מְבֹאֵר שֶׁאֵף כִּי בֵּין
 79 עוֹלָם הָאֲצִילוֹת, הָרֵאשׁוֹן וְהַנְּעִלָּה,
 80 לְעוֹלָם הָעֲשִׂיָה הָאֲחֵרוֹן הַנְּחֻתָּה יֵשׁ
 81 פֶּעַר גְּדוֹל מְאוֹד, לֹאֵן שִׁיעוֹר, בְּכֹל זֹאת
 82 הַהִבְדֵּל וְהַפֶּעַר בֵּין הָאֵינ־סוּף לְאֲצִילוֹת
 83 הוּא פֶּעַר גְּדוֹל הִרְבֵּה יוֹתֵר, וְעַל-פִּיָּזָה, זֶה שְׁעַל-יְדֵי הָעֲלָאת 'מִין
 84 נּוֹקְבִין' הַתְּעוֹרוֹרֹת מִלְּמַטָּה, כְּאִמּוֹר נְעֲשִׂיָה צִירָה דְּסַפִּירוֹת פְּאֹר־
 85 אֵינ־סוּף עֲצֻמוֹ שְׂמַצֵּד מֵהוּוֹתוֹ הוּא מוֹפְשֵׁט לְחֻלוּטִין מְכַל 'צִיר' וְהַגְּדֵרָה,
 86 הוּא לְכַאֲרָה חֲדוּשׁ גְּדוֹל הִרְבֵּה יוֹתֵר מִזָּה שֶׁהַצִּירָה דְּאָדָם

(30) והגם שע"ס הגנוזות היו לפני ע"ס הגלויות, הי' זה ע"י העלאת מ"ן מיני' וכי' - ראה המשך תע"ב שם ס"ע תקסה ואילך. (תקעב. 31) ספר אלימה להרמ"ק - הובא בפלה הרמון על הפרדס ש"ג פ"א.

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 התחתון נעשה באדם העליון, שהרי הפער בין האין-סוף לספירות
2 גדול לאין שיעור מזה שבין 'אדם התחתון' לאדם העליון' ומזה שְנִאָמַר
3 "במים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם" משמע, דענין
4 "מים הפנים לפנים" הוא פשוט יותר³² ולכן הוא משל לענין
5 'לב האדם לאדם' הנעלה יותר.
6 ה) ולכאורה אפשר לכאר זה 1 התחתון נעשה באדם העליון, ומזה שְנִאָמַר
7 בהקדים דהטעם הסיבה על זה 2 "במים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם"
8 שְפִשְׁמִתְקָלִים במים נראת 3 משמע, דענין "מים הפנים לפנים" הוא פשוט
9 בהם משתקפת במים דמות 4 יותר.
10 הפנים המסתכלת בהם, הוא 5 ה) ולכאורה אפשר לכאר זה בהקדים דהטעם
11 לפי שהמים הם חומר זך 6 על זה שְפִשְׁמִתְקָלִים במים
12 וצלול שפשוט מכל הגונים³³ 7 נראת בהם דמות הפנים המסתכלת בהם, הוא
13 שאינו מוגדר באף אחד מהצבעים 8 לפי שהמים הם חומר זך וצלול שפשוט מכל
14 [מה-שאין-כן שְפִשְׁמִתְקָלִים 9 הגונים³³ [מה-שאין-כן שְפִשְׁמִתְקָלִים בדבר שיש
15 בדבר שיש בו ציור, הציור 10 בו ציור, הציור (הגון) של הדבר הוא סותר
16 (הגון) הצורה והצבע של הדבר 11 לציור של הפנים שְפִשְׁמִתְקָל בוא³⁴], ולכן, הענין
17 הוא סותר לציור של הפנים 12 ד"מים הפנים לפנים" (שעל-ידי העלאת 'מין
18 שְפִשְׁמִתְקָל בוא³⁴ ולכן אין הפנים 13 נוקבין' נעשה ציור באור-אין-סוף), הוא פשוט
19 נראות בו אלא המביט בדבר רואה את 14 יותר מהענין ד"לב האדם לאדם". אבל באור זה
20 הדבר עצמו], ולכן, הענין 15 צריך לבאור נוסף, דלכאורה, זה שְפִשְׁמִתְקָל
21 ד"מים הפנים לפנים" 16 הפשוט נראים כל הציורים, הוא דוקא
22 (שעל-ידי העלאת 'מין 17 כְּשֵׁהגֹנוּם וה'דָּבָר פְּשׁוּט' הם באותו הסוג, הינו
23 נוקבין' נעשה ציור באור-אין-סוף), הוא פשוט 18 שְפִשְׁמִתְקָל הם גְּשָׁמִים (כמו המים והפנים
24 ד"מים הפנים לפנים" 19 שְפִשְׁמִתְקָלִים בהם) או שְפִשְׁמִתְקָלִים הם רוחניים
25 מְהַעֲנִין ד"לב האדם לאדם" 20 [על-דרך סבא פשוטה שְפִשְׁמִתְקָל היא
26 כי כשם שהמים פשוטים ומופשטים 21 יכולה להצטיר הן בציור דחֶסֶד והן בציור
27 מכל צורה וצבע, על-דרך-זה האור 22 דגבורה³⁵, שְפִשְׁמִתְקָלִים (הסבא והציורים דחֶסֶד
28 האין-סוף מופשט מכל הגדרה, ולכן 23 וגבורה) הם רוחניים], אבל אין שְפִשְׁמִתְקָל
29 כאשר הספירות מתעלות אליו, אזי הן 24 הפשוט יהיו נראים ציורים שְפִשְׁמִתְקָל אחר [כמו
30 'מצטיירות' רמשתקפות' בו, כך 25 סבא שכלית, שאין שְפִשְׁמִתְקָל בלובן ואודם
31 בשמובן זה ענין 'כמים הפנים לפנים' 26 גְּשָׁמִים), וכן לאידך שאין שְפִשְׁמִתְקָל
32 פשוט ומובן יותר מענין 'לב האדם 27 גְּשָׁמִים יהיו נראים ציורים דחֶסֶד וגבורה],
33 לאדם' וראוי לשמש לו כמשל. אבל 28 או 'סבא אדומה' שהם הגדרות של
34 באור זה עדיין לא מבאר את הענין 29 צבעים (גְּשָׁמִים), וכן לאידך
35 היטב אלא הוא צריך לבאור 30 שאין שְפִשְׁמִתְקָל לא ייתכן שְפִשְׁמִתְקָל
36 נוסף, דלכאורה, זה שְפִשְׁמִתְקָל 31 גְּשָׁמִים עם צורה והגדרה גשמיות
37 הפשוט נראים כל הציורים, 32 יהיו נראים ציורים והגדרות
33 דחֶסֶד וגבורה שהם מהות

(32) באוה"ת שם (ריש ע' תפ), שבענין מים הפנים לפנים "הדבר פשוט יותר" ש"אין השינוי בו באמיתית". אבל לכאורה, עיקר תוכן החידוש בהכתוב הוא שע"י העלאת מ"ן להתחתון נעשה הציור להתחתון בהעליון (ולא שע"י הציור אינו משתנה), ומזה מובן, דזה שמשמע מהכתוב שמים הפנים לפנים הוא פשוט יותר הוא גם בנוגע לענין העיקרי שהציור להתחתון נעשה בהעליון. (33) כ"ה הלשון בהמשך תער"ב שם ע' תתקסד. (34) להעיר מהמשך תער"ב ח"א פק"ז (ע' רכז) "שכל הציורים מציירים על גוון לבן דוקא.. לפי שהוא פשוט מכל הגוונים, ע"כ כל הגוונים והציורים ניכרים עליו דוקא". (35) כהסברא "כל יצר מחשבות לבו רק רע גוי" (בראשית ו, ה) שהוא טעם לחוב "אמחה גוי" (שם, ז), וסברא זו היא טעם המזכה, כמ"ש (נח ח, כא) "כי יצר לב האדם רע מנעוריו, ו(לכן) לא אוסיף להכות גוי". וראה תו"ח וירא קא, סע"ב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 רוחנית], וְכִינּוֹן שְׁאוּרֵי-אֵין-סוֹף הוּא מוֹפָשֵׁט וְנִעְלָה לְחִלוּטֵין לֹא
 2 רַק מְהֻצֵיר וְהַהֲגֵרָה הַמְסוּיֵימֶת דְּסְפִירוֹת כְּמוֹ הַהֲגֵדוֹת שֶׁל 'חֲכֵמָה'
 3 או 'חֹסֵד' שִׁיכּוֹת לְמַהוּת מוּגֵדֶרֶת אֲלֵא גַם מְהַמְצִיאוֹת דְּסְפִירוֹת
 4 הַאֵין-סוֹף מוֹפָשֵׁט גַם מֵעֵצֵם הַמְצִיאוֹת שֶׁל סְפִירוֹת (כּוֹחוֹת שֶׁל אִוּרוֹת
 5 הַמְלוּבָשִׁים בְּכֻלֵּים) אֲפִילוּ לִפְנֵי
 6 שֶׁהוֹגְדוּ בַּהֲגֵרָה פְּרִטִית כּוֹז או אַחֲרֵת
 7 [דְּכִמּוֹ שְׁעֲנִין רוּחְנֵי אִיזָה
 8 שִׁיחֵה, בְּכֹל דְּרָגָה שֶׁהִיא, הוּא
 9 מוֹפָשֵׁט מְהַמְצִיאוֹת
 10 דְּגִשְׁמִיּוֹת³⁶ וְלֹא חֵלָה עֲלֵיו שׁוֹם
 11 הַגֵּדֶרָה גִשְׁמִית, עַל-דֵּרֶךְ-זֶה הוּא
 12 בְּנוֹגֵעַ לְאוּרֵי-אֵין-סוֹף שֶׁהוּא
 13 מוֹפָשֵׁט מְהַמְצִיאוֹת דְּסְפִירוֹת
 14 וְאֵין לִיחֹס לּוֹ מְצִיאוֹת כּוֹז. כִּי
 15 הַמְצִיאוֹת דְּסְפִירוֹת הוּא שֶׁהֵם
 16 נִתְפָּסִים בְּאִיזָה גֵּדֶר (הַגֵּדֶרָה
 17 פְּרִטִית מְסוּיֵימֶת כְּמוֹ חֲכֵמָה, בִּינָה,
 18 וְכוּ'), וְכִינּוֹן שְׁאוּרֵי-אֵין-סוֹף
 19 הוּא פְּשׁוּט בְּתַכְלִית
 20 הַפְּשִׁיטוֹת וְאֵין שִׁיךְ בּוֹ
 21 תְּפִסָּא כִּי אֵין לוֹ הַגֵּדֶרָה, הֲרִי
 22 הוּא מוֹפָשֵׁט מְהַמְצִיאוֹת
 23 דְּסְפִירוֹת], וְאִיךְ שִׁיךְ שְׁעַל-
 24 יָדֵי הַעֲלָאֵת 'מִין נוֹקְבִין'
 25 מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, מִצַּד הָאֵדָם, יִצְטִיֵרוּ
 26 בּוֹ סְפִירוֹת וְהִרִי כֹל הַעֲנִיין לֹא שִׁיךְ
 27 בּוֹ כֹּלל וּמוֹפְרָךְ מִמֶּנּוּ לְחִלוּטֵין כְּמוֹ
 28 שֶׁלְסִבְרָא שְׁכֵלִית אֵין צֵבֶע, וְאֵם כֵּן
 29 חֲזוֹרֶת הַשְּׁאֵלָה, הַכִּינֵד 'כְּמִים הַפְּנִים
 30 לַפְּנִים' מְהוּוֹת מִשֶּׁל לִילֵב הָאֵדָם אֵל
 31 הָאֵדָם' וְהִרִי לְכַאוּרָה 'כְּמִים הַפְּנִים
 32 לַפְּנִים' הוּא לֹא פְּשׁוּט יוֹתֵר אֵלָּא חִידוּשׁ
 33 גְּדוּל יוֹתֵר (כְּמַבּוּאֵר לְעִיל בְּאִרְכּוֹת)?
 34 וְהַבְּאוּר בְּזָה, עַל-פִּי הַיָּדוּעַ³⁷
 35 הַתּוֹרָת הַחֲסִידוֹת דְּזָה
 36 שְׁאֲתַעְרוּתָא-דְּלִתְמָא מִצַּד הָאֵדָם
 37 מְעוֹרְרָת וּמְמַשְׁכַּת מִלְמַעְלָה
 38 לְמַטָּה אֲתַעְרוּתָא-דְּלִעִילָא מִצַּד
 39 הָאֵלוֹקוֹת [גַּם אֲפִילוֹ הַאֲתַעְרוּתָא-
 40 דְּלִעִילָא שְׁבַבְחֵינָת אֲדָם הַעֲלִיּוֹן, אֲצִילוֹת וְכֹל-שֶׁכֵּן הַהֲמַשְׁכָּה שֶׁל
 41 'אֲתַעְרוּתָא דְּלִעִילָא' שֶׁלְמַעְלָה מֵהַאֲצִילוֹת], הוּא לֹא עַל-פִּי טַעַם
 42 וְשִׁכְלָא, אֵלָּא עֲנִיין שֶׁלְמַעְלָה מִטַּעַם וְדַעַת, דְּכִינּוֹן שְׁנִבְרָא' הוּא

בְּאֵין-עֲרוֹף לְגַבֵּי 'בוּרָא', וְהַפְּעוּר וְהִרְחִיקוּ בֵּין 'בְּרָא' וְ'בוּרָא' הוּא לֹא
 כֹּל יֹחַס וְהַשְׁוֵאָה הֲרִי עַל-פִּי שִׁכְלָא וְהִיגִיּוֹן אֵין מְקוֹם שְׁעוֹבֶדֶת
 הַנְּבִרָאִים תְּעוֹרֵר (תַּפְּעוּל שְׁנוּי³⁸ לְמַעְלָה בִּיחֹס לְמַצֵּב שֶׁהִיא קוֹדֵם
 הַהֲתַעְרוּרֹת) בְּהַעֲנִינִים דְּלְמַעְלָה בְּאֵלוֹקוֹת, אֲלֵא הַסִּיבָה לִכְךָ
 שְׁאֲתַעְרוּתָא דְּלִתְמָא' גּוֹרֶמֶת וּמְעוֹרֶרֶת
 'אֲתַעְרוּתָא דְּלִעִילָא' הִיא אֲכֵן לֹא מִפְּנֵי
 שֶׁכֵּךְ מִתְחַיֵּיב עַל פִּי הַהִיגִיּוֹן אֵלָּא לְפִי
 שְׁכּוֹן עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה הַקְּדוּמָה
 דְּ'אֲדָם-קְדָמוֹן' כְּמַבּוּאֵר בְּחֲסִידוֹת
 שֶׁכַּשֵּׁם שֶׁלְכֹל עוֹלָם וּמְדִרְיָגָה פְּרִטִית
 בְּסִדֵּר הַהֲשַׁתְּלִשׁוּת' קִדְּם רַצוֹן
 לְהַתְּחַוּוֹת עוֹלָם וּמְדִרְיָגָה זֶן, כִּי גַם בִּיחֹס
 לְכֻלּוֹת כֹּל סִדֵּר הַהֲשַׁתְּלִשׁוּת קִדְּם
 רַצוֹן כֻּלְלִי, וְהוּא מְדִרְגַת "אֲדָם קְדָמוֹן"
 ("א"ק"), הַנִּקְרָא גַם "אוּר כֻּלְלִי"
 (שֶׁלְמַעְלָה מֵהַתְּחַלְקוֹת לְפִרְטִים
 מוּגֵדֶרֶס) בּוֹ כֹּל הַנְּבִרָאִים נִסְקִיִּים
 בְּסִקְרָה אַחַת כֻּלְלִית [שְׁלִפְנֵי
 שֶׁלְמַעְלָה מֵעוֹלָם הַאֲצִילוֹת],
 וּבְמְדִרְיָגָה זֶז עֲלָה בְּרַצוֹנָה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ-הוּא שְׁעַל-יָדֵי עֲבוֹדַת
 הַנְּבִרָאִים הַתְּחַתּוּנִים לְמַטָּה,
 'בְּאֲתַעְרוּתָא דְּלִתְמָא', תְּהִיָּה
 הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַמְשַׁכַּת הַעֲנִינִים
 דְּאֲצִילוֹת, 'אֲתַעְרוּתָא דְּלִעִילָא'.
 וּמִזָּה מוּבֵן בְּמַפְלֵ-שְׁכּוֹן וְקַל-
 וְחוּמֵר בְּעֲנִיין דְּ"מִים הַפְּנִים
 לַפְּנִים", דְּזָה שְׁעַל-יָדֵי
 הַעֲלָאֵת 'מִין נוֹקְבִין' מִלְמַטָּה
 דְּבַחֲנֵינָת פְּנִים, עֲשׂוֹר סְפִירוֹת
 דְּאֲצִילוֹת, עִם כֹּל הַהֲגֵדוֹת שֶׁל
 הַסְפִירוֹת נַעֲשֶׂה אֲתַעְרוּתָא-
 דְּלִעִילָא בְּבַחֲנֵינָת מִים
 הַעֲלִיּוֹנִים, בְּפְּשִׁיטוֹת דְּאוּרֵי-
 אֵין-סוֹף שְׁלְמַעְלָה מִבְּחֵינָת
 אֲדָם, שְׁזוֹה חִידוּשׁ וּפְלֵא גְּדוּל
 בְּהַרְבֵּה מֵהַחִידוּשׁ וְהַפְּלֵא בְּכֵךְ
 שְׁבַאֲתַעְרוּתָא דְּלִתְמָא אֲתַעְרוּתָא
 דְּלִעִילָא, קְלוּ-חוּמֵר שְׁדַבֵּר זֶה הוּא
 לְפִי שְׁכּוֹן עֲלָה בְּרַצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּעֲצָמוֹת אוּרֵי-אֵין-סוֹף
 שְׁלְמַעְלָה גַם מִבְּחֵינָת מִים. וְיֵשׁ לוֹמֵר, דְּעַל-יָדֵי
 מְדוּבָר עַל עֲצָמוֹתוֹ ית' שֶׁלְמַעְלָה גַם מְאוּר הַאֵין-סוֹף.

(36) ראה סה"מ תרפ"ח ע' קעא. ובכ"מ. (37) סה"מ צ' להצ"צ שם (קס, א). המשך תערו"ב שם ע' תתקעב. (38) דגם כשהאתערותא דלעילא היא שתהי' ההמשכה למטה, הרי ההתעוררות שתהי' ההמשכה היא למעלה (אתערותא דלעילא), שינוי. ובפרט לפני המבואר לעיל ס"ד שהאתערותא דלעילא שנתעוררה ע"י אתערותא דלתתא, היא זה שלמעלה נראית הדמות של האתעדל"ת.

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וַיֹּשֶׁ לֹמֶר, דַּעֲלֵי יָדַי שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנִי שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתְבָּרַךְ
2 שְׁעֵל־יָדַי הַעֲלָאת 'מִזֵּן נוֹקְבִין' דְּבַחֲיֵינָת פְּנִים שִׁישׁ לְהֵם צוּרָה
3 וְהַגְדֵּרָה (עֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת) תְּהִיָּה הַהִמְשָׁכָה מִלְּמַעֲלָה
4 מִבְּחִינַת מַיִם הַעֲלִיּוֹנִים, הַדְּרָגָה הַפְּשוּטָה לְלֹא צוּרָה, עַל־יְדֵי־זֶה
5 נַעֲשֶׂה לָהֶם ל'מַיִם' הַמּוֹפְשָׁטִים מִכֹּל
6 צוּרָה שְׂכִיכוֹת לְבַחֲיֵינָת הַפְּנִים שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנִי יִתְבָּרַךְ שְׁעֵל־יָדַי הַעֲלָאת 'מִזֵּן
7 שְׁמִמְשִׁיכִים אוֹתָם וּכְבִּיכוֹל
8 נַעֲשִׂית ב'מַיִם' צוּרָה פְּרִטִית מְסוּיִמַת,
9 בְּדוּגְמַת מַיִם כְּפִשׁוּטָם, שְׁהֵם
10 הַמַּיִם עֲצָמָם וְהַפְּנִים
11 (שְׁמִסְתַּפְּלִים בָּהֶם) הֵם
12 בְּאוֹתוֹ הַסּוּג אִף שֶׁהַמַּיִם 'פְּשׁוּטִים'
13 וְהַפְּנִים 'מְצוּיִרִים', אַחֲרֵי הַכּוֹל מְדוּבָר
14 בְּאוֹתוֹ סוּג. וְלָכֵן, כִּךְ גַּם בְּנִמְשָׁל,
15 הָאֲתַעְרוּתָא־דְּלַעֲלִיא בְּבַחֲיֵינָת
16 הַמַּיִם כְּלוֹמֵר, הַהִמְשָׁכָה וְהַשְּׁפָעָה
17 הַבָּאָה מֵאוּר אֵין־סוּף מִלְּמַעֲלָה לְמַטָּה
18 שְׁעֵל־יָדַי הַעֲלָאת 'מִזֵּן
19 נוֹקְבִין' דְּהַסְפִּירוֹת כְּתוּצָא
20 מִהַתַּעֲוּרוֹת מִלְּמַטָּה לְהַתְּקַרֵּב לְמַעֲלָה
21 שְׂבָאָה מִצַּד הַסְפִּירוֹת הוּא (לֹא רַק
22 הַתַּעֲוּרוֹת שְׁתֵּהִיָּה הַמְשָׁכָת
23 אוֹר־אֵין־סוּף בְּסְפִירוֹת, אֲלָא
24 פְּעוּלָתָהּ הִיא גַּם בְּכִיּוּן הַשֵּׁנִי)
25 שְׁבַפְשִׁיטוֹת דְּאוֹר־אֵין־סוּף
26 עֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה עֲנִין הַסְפִּירוֹת,
27 אֲלָא שְׂבָאוֹר אֵין־סוּף הַסְפִּירוֹת לֹא
28 מוּגְדָרוֹת וּמְצוּיִיוֹת' כְּמוֹ בְּאֲצִילוֹת
29 אֲלָא הֵן בְּאוֹפֵן שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת
30 הַגְּנוּזוֹת וְהַמְצִיאוֹת וְהַהַגְדֵּרָה שֶׁלָּהֶן
31 הִיא בְּהַעֲלֵם, בְּדוּגְמַת מַיִם
32 כְּפִשׁוּטָם, שְׂמַצֵּד עֲצָמָם הֵם
33 'פְּשׁוּטִים' שְׁנֵרָאָת בָּהֶם עֲצָמָם
34 לְמִרוֹת שְׂמַצֵּד עֲצָמָם הֵם 'פְּשׁוּטִים',
35 דְּמוֹת וְצוּרַת הַפְּנִים הַמְּסַתַּפְּלִת
36 בָּהֶם.
37 (ו) וַיֹּשֶׁ לֹמֶר, דְּהַטַּעַם עַל זֶה
38 שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנִי שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
39 הוּא בְּעֲצָמוֹ שְׁתֵּהִמְשָׁכָה
40 דְּלְמַעֲלָה לְהַשְׁפִּיעַ וּלְגַלוֹת לְמַטָּה

(39) ראה עד"ו המשך תע"ר"ב ח"ב ריש ע' תתקג. (40) או"ת (הוצאת קה"ת) ב, סע"ג (בהוצאת קה"ת תש"מ ואילך - ס"ו) - הובא בהמשך הנ"ל שם ס"ע תתקב. וראה גם המשך תרס"ו ע' רלא. (41) ב"ר פ"א, ד. (42) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג. (43) בכ"מ (המשך תע"ר"ב ח"ב ס"ע תתקעא. המשך ר"ה תש"ג פ"ג ופ"ו ועוד) דבמי נמלך הו"ע העלאת מ"ן מיני' ובי'. היינו, שגם במי נמלך הוא העלאת מ"ן, אלא שהוא "מיני' ובי". ולפי מ"ש בפנים, דבמי נמלך הוא במקום שאין צריך להעלאת מ"ן, ואדרבה, הוא הסיבה לזה שעלה ברצונו שהמשכה תהי' ע"י העלאת מ"ן. (44) כמובן גם מזה שההמלכה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מעבודת הצדיקים מגיע עד ה'עצמות' ממש **עֲלָה בְרַצוֹנוֹ יִתְבַרַךְ (גם)**
 2 **בְּכַחֲנֵת הַגִּילויִים** כפי שהרצון יורד ומתגלה בגלוי) **שְׁהַמְשָׁכָה**
 3 **וְהַגִּילוי דְּלַמְעָלָה** בחינת 'אתערותא דלעילא' שמשפיעה למטה, **תְּהִיָּה**
 4 **עַל-יְדֵי עֲבוּדָה** של בני ישראל למטה **דְּוָקָא. וְעַל-יְדֵי-זָה** שעלה
 5 ברצונו ש'אתערותא דלעילא' תבוא
 6 ותומשך על ידי 'אתערותא דלתתא'
 7 בעבודת האדם **נַעֲשֶׂה עַל-דְּרָךְ-**
 8 **זָה גַם בְּנוֹגַע לְכָלֹּת הַעֲנָן**
 9 **דְּהַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין'**
 10 התעוררות של בחינת המקבל והדרגות
 11 הנמוכות באלוקות, להתעלות
 12 ולהתקרב לבחינת המשפיע והדרגות
 13 הגבוהות באלוקות (כמו למשל
 14 **הַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין'** מים
 15 נקיבים, התעוררות מצד המקבל,
 16 **דְּסְפִירוֹת וְכִיּוּצָא בְּזָה** להתקרב
 17 לדרגות נעלות באור אין סוף שלמעלה
 18 מהספירות), **שְׁעָלָה בְרַצוֹנוֹ**
 19 **יִתְבַרַךְ שְׁהַמְשָׁכָה דְאוּר-**
 20 **אֵין-סוֹף תְּהִיָּה עַל-יְדֵי**
 21 **הַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין'**
 22 **דְּהַסְפִירוֹת. וְעַל-דְּרָךְ-זָה** הוא
 23 **גַם בְּמַחְשָׁבָה הַקְדוּמָה**
 24 **דְ'אָדָם-קְדָמוֹן'**, שעניינה נתבאר
 25 לעיל דָּזָה **שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה**
 26 **הַקְדוּמָה דְ'אָדָם-קְדָמוֹן'**
 27 **שְׁהַמְשָׁכָה דְלַמְעָלָה תְּהִיָּה**
 28 **עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא-דְלַתְתָּא**
 29 **דְּוָקָא - הוּא כִּי הִשְׁרֵשׁ**
 30 **דְּיִשְׂרָאֵל הוּא בְּעֲצָמוֹת אָדָם-**
 31 **קְדָמוֹן'** הדרגה שבה מושרשים בני
 32 ישראל היא הדרגה שבה עלה ברצונו
 33 ומחשבתו של הקדוש-ברוך-הוא
 34 שההמשכה מלמעלה למטה תהיה על
 35 ידי עבודתם **וְכַמְבָּאָר בְּמָקוֹם**
 36 **אֲחֵר⁴⁵** בחסידות **דְּזָה שְׁאָדָם-**
 37 **קְדָמוֹן'** עם היותו בחינה כללית,
 38 שלמעלה מגדרים פרטיים, הוא בכל
 39 זאת **בְּצִיּוּר שֶׁל 'אָדָם'⁴⁶** (ונקרא
 40 **'אָדָם-קְדָמוֹן')** הוא הציור
- בְּרַצוֹנוֹ יִתְבַרַךְ (גַם בְּכַחֲנֵת הַגִּילויִים)**
 1 **שְׁהַמְשָׁכָה וְהַגִּילוי דְּלַמְעָלָה תְּהִיָּה עַל-יְדֵי**
 2 **עֲבוּדָה דְּוָקָא. וְעַל-יְדֵי-זָה נַעֲשֶׂה עַל-דְּרָךְ-זָה גַם**
 3 **בְּנוֹגַע לְכָלֹּת הַעֲנָן דְּהַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין'**
 4 **(הַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין' דְּסְפִירוֹת וְכִיּוּצָא בְּזָה),**
 5 **שְׁעָלָה בְּרַצוֹנוֹ יִתְבַרַךְ שְׁהַמְשָׁכָה דְאוּר-אֵין-**
 6 **סוֹף תְּהִיָּה עַל-יְדֵי הַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין'**
 7 **דְּהַסְפִירוֹת. וְעַל-דְּרָךְ-זָה** הוא **גַם בְּמַחְשָׁבָה**
 8 **הַקְדוּמָה דְ'אָדָם-קְדָמוֹן'**, דָּזָה **שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה**
 9 **הַקְדוּמָה דְ'אָדָם-קְדָמוֹן'** שְׁהַמְשָׁכָה דְלַמְעָלָה
 10 **תְּהִיָּה עַל-יְדֵי אֲתַעְרוּתָא-דְלַתְתָּא דְּוָקָא - הוּא**
 11 **כִּי הִשְׁרֵשׁ דְּיִשְׂרָאֵל הוּא בְּעֲצָמוֹת אָדָם-קְדָמוֹן'**
 12 **[וְכַמְבָּאָר בְּמָקוֹם אֲחֵר⁴⁵** דָּזָה **שְׁאָדָם-קְדָמוֹן'**
 13 **הוּא בְּצִיּוּר 'אָדָם'⁴⁶** ('אָדָם-קְדָמוֹן') הוא הציור
 14 **דְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁעָלוּ בְּמַחְשָׁבָה הַקְדוּמָה**
 15 **דְ'אָדָם-קְדָמוֹן']**, וּמִזָּה נִמְשָׁךְ **גַם בְּמַחְשָׁבָה**
 16 **דְ'אָדָם-קְדָמוֹן'** שְׁבָנוֹגַע לְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, שְׁפָל
 17 **הַמְשָׁכוֹת [הַמְשָׁכָה מְאֻצִּילוֹת לְבְרִיאָה-יִצִּירָה-**
 18 **עֲשִׂיָּה, וְגַם הַמְשָׁכָה מְלַמְעָלָה מְאֻצִּילוֹת**
 19 **לְאֻצִּילוֹת] יְהִי עַל-יְדֵי עֲבוּדָה, הַעֲלָת 'מִיָּן**
 20 **נוֹקְבִין'.**
- ז) וּבְאוּר הַעֲנָן דְשֶׁל מְדַרְגוֹת הַנַּ"ל בְּאוּר-אֵין-סוֹף**
 1 **עֲצָמוֹ, שְׁלַמְעָלָה מְעַשֵּׂר סְפִירוֹת**
 2 **הַגְּנוּזוֹת** שאין בו 'ציור' והגדרה של
 3 ספירות כלל, אפילו לא בהעלם
 4 **[לְאֲחֵרֵי שְׁעָלָה בְּרַצוֹנוֹ**
 5 **שְׁיִהְיָה תְּפִיסַת מָקוֹם**
 6 **לְהַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין' שְׁגַם**
 7 **דְּרָגָא זֶה שְׁבָה יֵשׁ תְּפִיסַת מָקוֹם**
 8 **לְעַבּוּדָה שֶׁל הַמְקַבֵּל הִיא לְמַעְלָה**
 9 **מְעַשֵּׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת, בִּיּוֹן**
 10 **שְׁעַשֵּׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת הֵם**
 11 **"הַפְּנִים" שְׁנַעֲשִׂו בְּאוּר-אֵין-**
 12 **סוֹף עַל-יְדֵי (לְאֲחֵרֵי) הַעֲלָת**
 13 **'מִיָּן נוֹקְבִין' אַבֵּל קוֹרֵם שְׁהִיִּתָּה**
 14 **נְחִינַת וְתְּפִיסַת מָקוֹם לְבַחֲנֵה זֶה, לֹא**
 15 **שְׁהִיא 'צִיּוּר' מְסוּיִים], כְּמוֹ שְׁהוּא**
 16 **הַאוּר-אֵין-סוֹף מְצַד עֲצָמוֹ (לְפָנֵי**
 17 **עֲלִית רְצוֹן הַנַּ"ל לְעַבּוּדָה מִלְּמַטָּה**
 18 **לְמַעֲלָה) שְׁבְדַרְגָּא זֶה אֵין שְׁפָךְ**
 19 **הַעֲלָת 'מִיָּן נוֹקְבִין', וְהַמְדוּרָה**
 20 **הַעֲלִית יוֹתֵר וְעֲצָמוֹת אוּר-אֵין-**

דבמי נמלך היא גם על גילויים הכי נעלים (כיון שהם ברצון ולא בהכרח ח"ו). (45) ראה המשך תרס"ו ע' רגל. והמבואר שם הוא בהמשך להמבואר שם ע' רלא בענין ישראל עלו במחשבה. (46) וזה (ציוור אדם) הוא ענינו, שלכן נקרא בשם אדם. ראה המשך תרס"ו שם ע' רלב "שכל הפרצופים יש להם שמות פרטים.. ופרצוף א"ק אין לו שם פרטי כ"א נק' בשם אדם".

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 סוף ששם מושרש הענין דהעלאת מין נוקבין⁴⁷ אבל אין הענין
2 ניכר בגלוי, כמבואר לעיל] והסבר ההבדלים בין שלוש מדרגות אלו
3 בפרטיות יותר, יוכן בהקדים אופן ההעלם דעשר ספירות
4 הגנוזות⁴⁷ שכאמור בדרגה זו יש עשר ספירות שונות ולכל אחת יש ציור
5 מיוחד לה, אבל מציאות הספירות
6 בבחינה זו היא בעלם. דבהעלם
7 יש שני אופנים⁴⁸ שונים, 1 ועצמות אור-אין-סוף ששם מושרש הענין
8 העלם שישנו במציאות, היינו 2 דהעלאת מין נוקבין] בפרטיות יותר, יוכן
9 שאמנם הדבר נעלם ואינו נראה וניכר 3 בהקדים אופן ההעלם דעשר ספירות הגנוזות⁴⁷.
10 אבל הוא קיים וישנו כמו אש 4 דבהעלם יש שני אופנים⁴⁸, העלם שישנו
11 שבתוך הגחלת, שעם היותו 5 במציאות, כמו אש שבתוך הגחלת, שעם היותו
12 נעלם ומכוסה בגחלת והאש 6 נעלם ומכוסה בגחלת - הוא מציאות אש, ולכן
13 אינה נראית בגלוי מחוץ לגחלת - בכל 7 בכדי לגלות אותו מהעלמו אין צריך לטרקא
14 זאת הוא מציאות אש ומובן שזו 8 (דעל-ידי שנופחים בגחלת מתגלה האש).
15 אש שקיימת במציאות, ולכן בכדי 9 והעלם שאינו במציאות, כמו אש שבצור
16 לגלות אותו מהעלמו ולהפוך 10 החלמיש, שאינו מציאות אש ורק כח האש,
17 את האש שנעלמת בגחלת לאש גלויה 11 ולכן הוצאת אש מהצור היא על-ידי הפאה,
18 לעין אין צריך לטרקא (דעל- 12 בטרקא ויגיעה. ובכחות הנפש הוא החלוק בין
19 ידי שנופחים בגחלת בלבד 13 כחות הנעלמים לכחות הפולאים בנפש.
20 מתגלה האש). והעלם שאינו 14 שההעלם דכחות הנעלמים, כמו כח המשפיל,
21 במציאות, כמו אש שבצור 15 הוא העלם שישנו במציאות, וההעלם דכחות
22 אבן החלמיש, שאינו מציאות 16 הפולאים בנפש, כמו כח השכל ההיולי העצמי,
23 אש קיימת בפועל ורק אלא יש 17 הוא העלם שאינו במציאות. וההעלם דעשר
24 באבן רק את כח האש בלבד, ולכן 18 ספירות הגנוזות הוא העלם שאינו במציאות⁴⁹.
25 הוצאת אש מהצור האבן היא 19 כי זה שהעשר ספירות שלמעלה מאצילות הן
26 על-ידי הפאה, בטרקא 20 גנוזות ונעלמות הוא לפי שהן פולות באור-
27 ויגיעה ונפיתה בלבד לא תועיל כדי 21 אין-סוף, על-דרך התפללות הכחות בנפש,
28 להוציא את האש הזו מהכוח אל 22 וההעלם דכחות הפולאים בנפש הוא העלם
29 הפועל. 23 שאינו במציאות, פנזר לעיל.
30 ובכחות הנפש הוא הכולל זה בין 24 והנה גם העלם שאינו
31 העלם שישנו במציאות' להעלם שאינו 25 מציאות, אלא שהמציאות שלו היא זה
32 במציאות' החלוק ההבדל בין 26 שהוא מקור למציאות, וכן כח האש שבצור
33 כחות הנעלמים לכחות 27 החלמיש, שהוא לא מציאות של
34 הפולאים בנפש. שההעלם 28 אש (בניגוד לאש שבתוך הגחלת
35 דכחות הנעלמים, כמו כח 29 שהיא אש ממש) אלא כח ומקור
36 המשפיל, הכוח של הנפש להבין 30 לאש ויש לו את היכולת להיות אש.
37 ולהשכיל דברי שכל, הוא העלם

(47) בהבא לקמן, ראה סהמ"צ להצ"צ קפב, א ואילך. המשך מים רבים תרלו"פ פס"ד ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסח.
(48) ראה בארוכה ד"ה ואברהם זקן תרס"ו (המשך תרס"ו ע' פ ואילך). ובכ"מ. (49) ומ"ש בספר יצירה (פ"א מ"ז) ע"ס בלי
מה כשלהבת הקשורה בגחלת, דע"ס הגלויות הם דוגמת שלהבת שעל גבי הגחלת וע"ס הגנוזות הם דוגמת השלהבת
שבגחלת - הוא, כי משל זה בא בעיקר לבאר הקשר דע"ס הגלויות עם ע"ס הגנוזות, אבל בנוגע לאופן ההעלם דע"ס
הגנוזות, המשל דאש שבצור החלמיש הוא מכוון יותר, כי ההעלם דע"ס הגנוזות הוא העלם שאינו במציאות. - כ"ה
בסהמ"צ ובהמשך מים רבים שם (נעתק בקיצור בסה"מ תש"ח ע' 243, בהערה). ולהעיר מסה"מ תרס"ח ע' רג, דג' המשלים
על ע"ס הגנוזות - שלהבת הטמונה בגחלת, צור החלמיש, ושמות (ראה לקמן בפנים) - הם ג' מדרגות בע"ס הגנוזות.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 ימִזְהָ מוֹכֵן, דְּזָה שְׂיֵשׁ בְּצוּר כַּח הָאֵשׁ הוּא דְּבָר נוֹסֵף עַל
 2 הַצּוּר עֲצֵמו וְלֹא חֵלֵק בְּלִחַי נִפְרַד מֵעֵצֵם הַמְהוּת שְׁלוֹ. וּכְמוֹ-כֵן הוּא
 3 בְּכַחוֹת הַכְּלוּלִים בְּנֶפֶשׁ, שֶׁהֵם כַּחוֹת (וְלֹא נֶפֶשׁ), כְּלוּמַר שֶׁעַם
 4 הַיּוֹתֵם כְּלוּלִים בְּנֶפֶשׁ וְלֹא מִצִּיאוֹת בְּנִי עֲצֵמָה, בְּכֹל זֹאת הֵם נֹחֲשָׁבִים מִצִּיאוֹת
 5 וְסוּף סוּף הֵרִי הֵם כּוֹחוֹת הַנֶּפֶשׁ וְלֹא
 6 הַנֶּפֶשׁ עֲצֵמָה, וְיִתְרָה מְזוּ, שֶׁהֵם
 7 כְּמוֹ מְקוֹר לְכַחוֹת הַגְּלוּיִים
 8 הַיּוֹקָה שֶׁלֵּהֶם לְכוֹחוֹת הַגְּלוּיִים
 9 הַמוֹגֵדִים הִיא שִׂיכוֹת מִמְשִׁית עַד כּוּי
 10 כִּךְ שֶׁאֵם כִּי הַשִּׂיכוֹת לֹא נִיכְרַת בְּצוּרָה
 11 גְלוּיָה וְיִשִּׁירָה, בְּכֹל זֹאת הֵם 'כְּמוֹ
 12 מְקוֹר' לְכוֹחוֹת כְּפִי שֶׁהֵם בָּאִים בְּגִלּוּי.
 13 וְלָכֵן, הַמְּשָׁל דְּכַחוֹת
 14 הַכְּלוּלִים בְּנֶפֶשׁ עַל עֶשֶׂר
 15 סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת הוּא בְּעֶשֶׂר
 16 סְפִירוֹת ד'עֲקוּדִים', בְּעוֹלָם זֶה
 17 שְׁבוּ יֵשׁ עֶשֶׂר סְפִירוֹת מוֹגֵדְרוֹת, שׁוֹנוֹת
 18 זֹו מְזוּ, אֵלֵּא שֶׁהֵן 'עֲקוּדִים כְּבִלֵי אַחַד'
 19 וְהַהֲבִדִים וְהַשִּׁינּוּיִים בִּינֵיהֶם הֵם רַק
 20 בְּדוּקָה וְלֹא בְּאֹפֶן נִיכַר וְגִלּוּי וּמוֹדֵג
 21 אֲבָל בְּדִרְגוֹת דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת
 22 הַגְּנוּזוֹת שְׁלֹמְעֵלָה
 23 מ'עֲקוּדִים'⁵⁰, כְּפִי שֶׁהַסְפִירוֹת הֵן
 24 בְּאֵין-סוּף עֲצֵמו אֵין שְׂיָף לֹמַר
 25 גַּם שֶׁהֵם בְּהַעֲלֵם שְׂאִינו
 26 בְּמִצִּיאוֹת, אֵלֵּא שְׂאִינֵם
 27 מִצִּיאוֹת מוֹגֵדְרַת וְנִיכְרַת כְּלָל,
 28 כְּלִשׁוֹן (הַמּוֹבָא בְּכַמָּה
 29 מְקוֹמוֹת⁵¹) אֵין מִצִּיאוֹת
 30 לְגְנוּזוֹת אֵלֵּא כְּלוּלוֹת לְגַמְרֵי בַתּוֹךְ
 31 הַשׁוּרֵשׁ וְהַמְקוֹר בּוּ הַנְּעִלְמוֹת. כִּי
 32 זֶה שְׁנַתְּחַדֵּשׁ בְּעֵינֵי דְעֶשֶׂר
 33 סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת וְהוּא חִידוּשׁ
 34 לְגַבֵּי דְרֵגוֹת נְעִלוֹת עוֹד יוֹתֵר שֶׁם אֵין
 35 כְּלָל מִצִּיאוֹת שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת שׁוֹנוֹת,
 36 אֲפִילוֹ לֹא בְּאֹפֶן שֶׁל 'גְּנוּזוֹת', אֲבָל
 37 הַחִידוּשׁ הוּא רַק יְכוּלֵת אֲפִשְׁרוֹת
 38 - שִׂיכוּל לְהִיּוֹת הַתְּהוּוֹת עֶשֶׂר
 39 סְפִירוֹת, וְכָל זְמַן שְׁלֹא נִתְהוּוֹ
 40 הַסְפִירוֹת לֹא יִשְׁנָה כְּלוּמַר, אֵין
- 1 דְּזָה שְׂיֵשׁ בְּצוּר כַּח הָאֵשׁ הוּא דְּבָר נוֹסֵף עַל
 2 הַצּוּר. וּכְמוֹ-כֵן הוּא בְּכַחוֹת הַכְּלוּלִים בְּנֶפֶשׁ,
 3 שֶׁהֵם כַּחוֹת (וְלֹא נֶפֶשׁ), וְיִתְרָה מְזוּ, שֶׁהֵם כְּמוֹ
 4 מְקוֹר לְכַחוֹת הַגְּלוּיִים. וְלָכֵן, הַמְּשָׁל דְּכַחוֹת
 5 הַכְּלוּלִים בְּנֶפֶשׁ עַל עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת הוּא
 6 בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת ד'עֲקוּדִים', אֲבָל בְּדִרְגוֹת דְּעֶשֶׂר
 7 סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת שְׁלֹמְעֵלָה מ'עֲקוּדִים'⁵⁰, אֵין
 8 שְׂיָף לֹמַר גַּם שֶׁהֵם בְּהַעֲלֵם שְׂאִינו בְּמִצִּיאוֹת,
 9 אֵלֵּא שְׂאִינֵם מִצִּיאוֹת כְּלָל, כְּלִשׁוֹן (הַמּוֹבָא
 10 בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת⁵¹) אֵין מִצִּיאוֹת לְגְנוּזוֹת. כִּי זֶה
 11 שְׁנַתְּחַדֵּשׁ בְּעֵינֵי דְעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת הוּא רַק
 12 יְכוּלֵת - שִׂיכוּל לְהִיּוֹת הַתְּהוּוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת,
 13 וְכָל זְמַן שְׁלֹא נִתְהוּוֹ הַסְפִירוֹת לֹא יִשְׁנָה מִצִּיאוֹת
 14 דְּסְפִירוֹת, גַּם לֹא מִצִּיאוֹת דְּמְקוֹר לְסְפִירוֹת.
 15 וְהַמְּשָׁל עַל זֶה הוּא מִשֵּׁם הָאֵדָם⁵², דְּזָה
 16 שְׁנַתְּחַדֵּשׁ בְּאֵדָם עַל-יְדֵי שְׂיֵשׁ לוֹ שֶׁם, הוּא רַק
 17 שְׂבָאֵם יִקְרָאוּ אוֹתוֹ בְּשֵׁמו, יְהִיָּה פּוֹנָה (נִמְשָׁף)
 18 לְקוֹרְאִים אוֹתוֹ. דְּמִצִּיאוֹתָהּ שֶׁל הַמְּשָׁכָה זֹו
 19 (שְׁנַפְנָה לְקוֹרְאֵיו בְּשֵׁמו) מִתְּחִילָה בְּעֵת שְׁקוֹרְאֵין
 20 אוֹתוֹ בְּשֵׁמו, וְלִפְנֵי שְׁקוֹרְאֵין אוֹתוֹ בְּשֵׁמו לֹא
 21 יִשְׁנָה הַהֲמָשְׁכָה, גַּם לֹא מְקוֹר לְהַמְּשָׁכָה, וְזֶה
 22 שְׁנַתְּחַדֵּשׁ עַל-יְדֵי שְׂיֵשׁ לוֹ שֶׁם הוּא רַק יְכוּלֵת -
 23 שִׂיכוּלָה לְהִיּוֹת הַהֲמָשְׁכָה דְּנַפְנָה לְקוֹרְאֵיו בְּשֵׁמו.
 24 וְהִנֵּה כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּנוֹגֵעַ לְשֵׁם הָאֵדָם (רְאוּבֵן,
 25 שְׁמַעוֹן), עַל-דֶּרֶךְ-זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ לְשֵׁמוֹת
 26 הַתּוֹאֵר וְהַמְּעֵלָה, דְּכִשְׁקוֹרְאֵין לְאֵדָם בְּשֵׁם חֲכָם
 27 אוֹ חֲסִיד וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, עַל-יְדֵי שְׂבָחִים אֵלָה
 28 מְעוֹרְרִים אֵת כַּח הַחֲכָמָה וְהַחֲסִיד שְׂבוּ שְׂיִוְמָשְׁכו
 29 מִהַעֲלֵם אֵל הַגִּילּוּי. וּמִבְּאֵר ב'תּוֹרָה אוֹר'⁵³

(50) בכ"מ, דזה שע"ס הגנוזות הם רק שמות ("אין מציאות לגנוזות") הוא לפני הצמצום, אבל בהמשך תער"ב שם ע' תתקסח ואילך מפורש שגם אחר הצמצום יש ענין זה. וצ"ע. 51) סה"מ תרנ"ט ע' קפז. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסט. סה"מ תרס"ח ע' רב. ועוד. 52) ראה בארוכה המשך תער"ב שם ע' תתקסט ואילך. וראה גם תו"א (הוספות) ויחי קג, ג. אה"ת ויחי (השמטות) תכז, ב. ועוד. 53) ויחי שם.

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

1 וכמו במשל, בשמות ובתארים של האדם, כך גם בנמשל, בעשר ספירות
 2 הגנוזות, כפי שממשך.
 3 ומבאר ב'תורה אור'⁵³ לאדמו"ר הזקן ובכמה דרושים⁵⁴,
 4 מאמרי חסידות, דעשר ספירות הגנוזות הם עשרה שמות של
 5 עשרה ענינים ובחינות באלוקות,
 6 שעל-ידי הקריאה בהם בשמות
 7 אלו, תהיה התהוות הספירות
 8 כשם שבמשל הקריאה בשם 'חכם'
 9 מעוררת חכמה. והיננו, דכשעלה
 10 ברצונו יתברך להיות
 11 הספירות, האציל תחלה
 12 עשרה שמות⁵⁵, שכל ענינם
 13 של עשרה שמות אלו אינו מציאות
 14 מוגדרת של ספירות אלא הוא רק
 15 דבאשר יקראו אותו יתברך
 16 באחד משמות אלה, תתהוו
 17 אז (על-ידי הקריאה) אותה
 18 הספירה השכינת לשם זה
 19 [ולדוגמה דעל-ידי שיקראו
 20 אותו בשם חכם, תתהוו
 21 ספירת החכמה, ועל-ידי
 22 שיקראו אותו בשם חסיד,
 23 תתהוו ספירת החסד] -
 24 בדוגמת אדם, שעל-ידי
 25 שקוראין אותו חכם וחסיד,
 26 נעשה המשכת החכמה
 27 והחסד. אלא שיש הבדל גדול בין
 28 המשל מהאדם למטה לנמשל למעלה
 29 באלוקות שבאדם למטה,
 30 ההמשכה על-ידי שקוראין
 31 אותו חכם וחסיד, היא רק מן
 32 ההעלם אל הגילוי והקריאה רק
 33 מגלה דבר שכבר היה קיים קודם לכן
 34 בהעלם. ולמעלה באלוקות, על-
 35 ידי קריאת השמות נעשה
 36 עצם מציאות הספירות,
 37 דקודם הקריאה בשמות אלו
 38 ('חכם' או 'חסיד' וכד') לא היו
 39 ספירות כלל במציאות, גם לא
 40 בהעלם והייתה רק התעוררות רצון
 41 שיהיו ספירות. על-דברך
 42 ההמשכה שהאדם פונה ונמשך

ביאור בדרך אפשר

43 שעל-ידי קריאת שם האדם (שנפנה כשקוראין אותו
 44 בשמו), שכל מציאותה של ההמשכה נעשית נוצרה והתרחשה
 45 על-ידי הקריאה בשם, ולפני הקריאה בשם לא היתה אפילו
 46 בהעלם (בנזכר לעיל).
 47 (ח) והנה מבאר לעיל (סעיף
 48 ד"ה) בפירוש הכתוב "במים
 49 הפנים לפנים", דכמו שבמים
 50 כפשוטם, על-ידי ההסתכלות
 51 של האדם בהם בתוך המים, נראת
 52 בהם דמות הפנים שמסתכלת
 53 בהם וזאת על אף שהמים מצד עצמם
 54 הם 'פשוטים' ואין בהם שום צורה,
 55 על-דרך זה הוא במים
 56 העליונים, פשיטות דאור-
 57 אין-סוף, שעל-ידי העלאת
 58 'מין נוקבין' דהספירות
 59 ("פנים") כאשר הספירות מתעלות
 60 להיות נמשכות ומתקרבות לאור-
 61 אין-סוף, נעשה בו באין-סוף
 62 עצמו ענין הספירות - אלא
 63 שכיוון שמדובר באין-סוף שלמעלה
 64 מכל 'ציור' והגדרה, הספירות אינן
 65 ספירות מצויירות ומגוררות כמו בעולם
 66 האצילות ובעולמות שלמטה מאצילות
 67 אלא מציאות הספירות היא בהעלם,
 68 עשר ספירות הגנוזות. וזה
 69 שעל-ידי העלאת 'מין
 70 נוקבין' נעשה ספירות באור-
 71 אין-סוף אף שלכאורה תמוה איך
 72 ההתעוררות מלמטה, מצד המקבל,
 73 יכולה לפעול במשפיע העליון ענין
 74 של 'ציור' שלא היה בו קודם לכן,
 75 הוא מפני שגם לפני-זה קודם
 76 ההתעוררות מלמטה, יש לו לאין-
 77 סוף עצמו שכיכות לספירות
 78 [בדוגמת מים כפשוטם, המשל
 79 לענין זה למעלה, דזה שנתאת
 80 בהם דמות הפנים שמסתכלת

(54) אוה"ת ויחי שם. סהמ"צ להצ"צ קמט, א ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קפו ואילך. המשך תרס"ו ע' קפד. סה"מ תרס"ח ע' רב. המשך תער"ב שם ע' תתקע. (55) כ"ה בסהמ"צ שם. וראה לקמן ס"ח.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 שהיכולת הוא מצד העצם הרי הוא מתאחד ממש עם העצם, מה שאין כן
 45 הכוחות עם היותם מיוחדים עם העצם מכל-מקום הנה אין זה בהתאחדות
 46 ממש⁵⁷, מפל-מקום, זה שהעצם הוא יכול, פירושו הוא -
 47 שביכולת העצם הוא שיהיה כף וכף. ויהשיכות דאור-אין-
 48 סוף לספירות (ד"מים
 49 לפנים) הוא (לא שמצד
 50 האור-אין-סוף יכול להיות
 51 ספירות, אלא אדרבה) שציוור
 52 הספירות יכול להיות באור-
 53 אין-סוף ונמצא שהשיכות של אור
 54 אין-סוף לספירות היא הרבה יותר
 55 ישירה וקרובה מאשר השיכות של
 56 העצם ליכולת. והגם שגם ענין
 57 זה באור אין-סוף, היינו השיכות שלו
 58 לספירות, הוא ירידה לגבי אור-
 59 אין-סוף כמו שהוא מצד
 60 עצמו, לפני שהייתה התעוררות
 61 מלמטה (העלאת מיין-נוקבין שמעוררת
 62 את האור אין-סוף לשיכות לספירות)
 63 דבאור-אין-סוף מצד עצמו
 64 אין יחס פלל לענין הספירות
 65 [וכנזכר לעיל סעיף ה, שהוא
 66 על-דרך סבא שכלית שאין
 67 לה שום שיכות עם גונים,
 68 הצבעים לזבן ואודם], אלא
 69 שלאחרי שעלה ברצונו של
 70 הקדוש-ברוך-הוא שיהיה באין-סוף
 71 תפיסת מקום להעלאת מין
 72 נוקבין' דהספירות על-ידי-זה
 73 נעשה לו שיכות לספירות
 74 (פנזכר לעיל), מפל-מקום
 75 ה'תפיסת מקום' דהעלאת
 76 מין נוקבין' דהספירות באור
 77 האין-סוף הוא שה'מין נוקבין'
 78 שלהם של הספירות יתפוס מקום
 79 אצלו, שעל-ידי ההעלאת
 80 תהיה המשכת אור-אין-סוף,
 81 ולכן, השיכות דאור-אין-סוף
 82 לספירות שנעשית על-ידי
 83 שהעלאת מין נוקבין'
 84 דהספירות תופסת מקום
 85 אצלו, היא זה שבאור-אין-סוף אפשר יכול להיות ציוור
 86 הספירות.

1 בהם, הוא לפי שהמים והפנים הם באותו סוג המציאות
 2 שניהם הם מציאות גשמית].
 3 וצריך באור, דכיון שגם עשר ספירות הגנוזות (הפנים
 4 הנראים במים) הם רק יכולת לספירות ולא מציאות של ספירות
 5 ממש (פנזכר לעיל סעיף ז),
 6 ולאידך מצד שני, גם האור-
 7 אין-סוף שלמעלה מעשר
 8 ספירות הגנוזות (ובמשל היינו
 9 המים שבהם נראים הפנים)
 10 יש לו שיכות לספירות, מהו
 11 החילוק שבין שני הענינים
 12 כלומר, אם גם עשר ספירות הגנוזות/
 13 הם רק יכולת לספירות ולא מציאות
 14 מוגדרת, וגם האין סוף לא מופשט
 15 לגמרי מהספירות, אם כן מה ההבדל
 16 הספירות הגנוזות לאין-סוף עצמו?
 17 ויש לומר הבאור בזה, דענין
 18 היכולת על איה דבר
 19 האפשרות (הפוטנציאל) לדבר מסוים
 20 הוא - שהדבר יכול להיות.
 21 דהגם שיכולת אינו מקור
 22 לדבר אלא רחוק מהדבר יותר מאשר
 23 היחס שבין דבר למקורו הישר,
 24 וענינו של 'יכולת' הוא זה
 25 שהעצם הוא יכול [פירוע
 26 החלוק בין פח ליכולת⁵⁶
 27 ש'כוח' הוא כוח פרטי מוגדר ואילו
 28 'יכולת' היא חלק מהעצם, כמבואר
 29 בספר המאמרים תש"ג הנסמן בהערה
 30 כאן: "דזהו ההפרש בין כוח ויכולת,
 31 דכוח הוא פרטי ופועל פעולתו לפי מה
 32 שהוא וכמו כוח החכמה הוא פרטי
 33 ופועל להתחכם ואופן פעולתו הוא
 34 בהשכלה אבל יכולת אינה כוח פרטי
 35 בבעל היכולת כי אם מצד העצם שיש
 36 ביכולתו כך וכך, והיינו דמפני שהעצם
 37 הוא כך וכך לכן הנה יש ביכולתו כך
 38 וכך, ועם היות דגם הכוחות הם מצד
 39 העצם והיינו דמצד שלימות עצמותו
 40 הנה משום זה צריך להיות בו כוחות,
 41 בכל זה הרי הם כוחות הנפש לא מצד
 42 עצמות הנפש, מה שאין-כן יכולת היא מצד עצמותו, וממילא מובן דיכולת
 43 מתאחד עם העצם הרבה יותר מהתאחדות הכוחות עם העצם דמתאחד

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְלֹכֵן, מאחר והספירות תופסות מקום באין-סוף באופן כזה שהדבר גורם
2 'ציור' של ספירות באין-סוף, כיוון שכך היכולת לספירות, פִּינּוֹן
3 שְׁעִנְיָנָה היא שִׁיכוּל להיות ספירות, הרי היכולת עצמה נִקְרָא
4 בְּשֵׁם ספירות, עֶשֶׂר ספירות הגנוזות, וְנֶאֱמַר בְּזֶה לְשׁוֹן
5 הָאֲצִלָּה והפרשה, לשון שנאמר על
6 התהוות שיש לה 'ציור' וגדר
7 [נְכַמּוּבָא לְעִיל סְעִיף ז'
8 מִהֲדְרוּשִׁים מִמַּמְרֵי חֲסִידוֹת
9 "הָאֲצִיל עֶשְׂרָה שְׁמוֹת"],
10 וּיְתֵרָה מְזָה, דְּזֶה שְׁנַעֲשָׂה
11 בְּאֹר־אֵין-סוּף הַיְכוּלָת
12 לְסַפִּירוֹת, הוא לא מצד
13 הָאֹר־אֵין-סוּף מצד עצמו אֵלָא
14 עַל-יְדֵי הַעֲלָאת 'מִיֵּן נוֹקְבִין'
15 דְּהַסְפִּירוֹת. וְהִירִידָה כְּיִכוּל
16 בְּאֹר־אֵין-סוּף שְׁיִהִיָּה בְּאֹפֶן
17 שְׁעַל-יְדֵי הַעֲלָאת 'מִיֵּן
18 נוֹקְבִין' נִרְאִים בּוֹ הַפְּנִים
19 דְּהַסְפִּירוֹת, אֵין זֶה שְׁנֶאֱצַל
20 וְנוֹצַר וְנִתְהוּוּה בּוֹ אֵיזָה עֲנִין חֲדָשׁ,
21 אֵלָא הוא הָאֹר־אֵין-סוּף
22 עֲצָמוֹ, דּוֹגְמַת הַמִּים שֶׁהֵם
23 עֲצָמָם בְּאֹפֶן כְּזֶה שְׁנִרְאָת כְּהֵם
24 הַפְּנִים הַמְּסַתְפָּלָת כְּהֵם.
25 (ט) וְהִנֵּה מְבַאֵר בְּדְרוּשִׁים⁵⁷,
26 מַמְרֵי חֲסִידוֹת, שְׁהַפְּנִים של האדם
27 הַנִּרְאִים בְּמִים, מִפִּינּוֹן שֶׁהֵם
28 נּוֹצְרִים וְנִרְאִים בְּמִים מִצַּד הַפְּנִים
29 הַמְּסַתְפָּלִים וְלֹא מִצַּד הַמִּים,
30 לְכֵן הֵם לֹא דָבָר נִבְדָּל
31 מִהַמִּים אֵלָא הַמִּים עֲצָמָם
32 מִשְׁתַּקְפִּים בְּצִיּוֹר וְדַמּוֹת הַפְּנִים
33 הַמְּסַתְכָלִים כְּהֵם. דְּכֵאֵם הַפְּנִים
34 הַנִּרְאִים וּמִשְׁתַּקְפִּים בְּמִים הֵיוּ
35 נִמְשָׁכִים מִהַמִּים, אָזִי הֵיוּ
36 דָבָר מוֹבְדָּל מִהַמִּים עֲצָמָם
37 שְׁנִתְהוּוּה מִהַמִּים (ועל-דרך
38 דְּגִים שְׂבִיִּים שְׂשׂוּאִבִים חִיּוֹת מִהַמִּים
39 אֲבָל הֵם דְּבַר נִבְדָּל וְנִפְרָד מִהַמִּים
40 עֲצָמָם). אֲבָל פִּינּוֹן שְׁהַפְּנִים
41 הַנִּרְאִים הֵם לֹא מִצַּד הַמִּים
42 שְׂשִׂנוּ אֵת צוּרָתָם לְהִיּוֹת בְּצוּרַת הַפְּנִים
43 אֵלָא הַמִּים נִשְׂאָרוּ כְּפִי שְׁהִיוּ, לְכֵן
44 אֵינָם דָבָר נִבְדָּל וְנִפְרָד שְׁנִתְהוּוּה

1 לְהִיּוֹת צִיּוֹר הַסְפִּירוֹת. וְלֹכֵן, הַיְכוּלָת לְסַפִּירוֹת,
2 פִּינּוֹן שְׁעִנְיָנָה היא שִׁיכוּל להיות ספירות, נִקְרָא
3 בְּשֵׁם ספירות, עֶשֶׂר ספירות הגנוזות, וְנֶאֱמַר בְּזֶה
4 לְשׁוֹן הָאֲצִלָּה [וְכַמּוּבָא לְעִיל סְעִיף ז' מִהֲדְרוּשִׁים
5 "הָאֲצִיל עֶשְׂרָה שְׁמוֹת"], וּיְתֵרָה מְזָה, דְּזֶה
6 שְׁנַעֲשָׂה בְּאֹר־אֵין-סוּף הַיְכוּלָת לְסַפִּירוֹת, הוא
7 לֹא מִצַּד הָאֹר־אֵין-סוּף אֵלָא עַל-יְדֵי הַעֲלָאת
8 'מִיֵּן נוֹקְבִין' דְּהַסְפִּירוֹת. וְהִירִידָה כְּיִכוּל בְּאֹר־
9 אֵין-סוּף שְׁיִהִיָּה בְּאֹפֶן שְׁעַל-יְדֵי הַעֲלָאת 'מִיֵּן
10 נוֹקְבִין' נִרְאִים בּוֹ הַפְּנִים דְּהַסְפִּירוֹת, אֵין זֶה
11 שְׁנֶאֱצַל בּוֹ אֵיזָה עֲנִין, אֵלָא הוא הָאֹר־אֵין-סוּף
12 עֲצָמוֹ, דּוֹגְמַת הַמִּים שֶׁהֵם בְּאֹפֶן כְּזֶה שְׁנִרְאָת
13 כְּהֵם הַפְּנִים הַמְּסַתְפָּלָת כְּהֵם.
14 (ט) וְהִנֵּה מְבַאֵר בְּדְרוּשִׁים⁵⁷, שְׁהַפְּנִים הַנִּרְאִים
15 בְּמִים, מִפִּינּוֹן שֶׁהֵם מִצַּד הַפְּנִים
16 הַמְּסַתְפָּלִים וְלֹא מִצַּד הַמִּים, לְכֵן הֵם לֹא דָבָר
17 נִבְדָּל מִהַמִּים אֵלָא הַמִּים עֲצָמָם. דְּכֵאֵם הַפְּנִים
18 הַנִּרְאִים הֵיוּ נִמְשָׁכִים מִהַמִּים, אָזִי הֵיוּ דָבָר
19 מוֹבְדָּל שְׁנִתְהוּוּה מִהַמִּים (ועל-דרך דְּגִים שְׂבִיִּים).
20 אֲבָל פִּינּוֹן שְׁהַפְּנִים הַנִּרְאִים הֵם לֹא מִצַּד הַמִּים,
21 אֵינָם דָבָר נִבְדָּל שְׁנִתְהוּוּה מִהַמִּים אֵלָא הַמִּים
22 עֲצָמָם. — ועל-דרך-זֶה הוא בְּנִמְשָׁל, דְּכִינּוֹן דְּזֶה
23 שְׂבִאֹר־אֵין-סוּף יִשְׁנָם עֶשֶׂר ספירות הגנוזות
24 הוא עַל-יְדֵי הַעֲלָאת 'מִיֵּן נוֹקְבִין' דְּהַסְפִּירוֹת
25 (ולא שְׁנִתְהוּוּ מִאֹר־אֵין-סוּף), לְכֵן אֵינָם דָבָר
26 נִבְדָּל מִאֹר־אֵין-סוּף אֵלָא הוא אֹר־אֵין-סוּף
27 עֲצָמוֹ. ועל-פִּי-זֶה, בְּעֶשֶׂר ספירות הגנוזות - שְׂנִי
28 עֲנִינִים. דְּכִחְצוֹנִיּוֹת, עֲנִינָם הוא - יְכוּלָת
29 לְסַפִּירוֹת. וּבְפִנְיִמִיּוֹת, הֵם — אֹר־אֵין-סוּף.
30 וְהִנֵּה מְבַאֵר לְעִיל סְעִיף ד', דְּב'מִים הַפְּנִים לְפָנִים', שְׂנִי עֲנִינִים. שְׂדַמּוֹת
31 הַפְּנִים הַמְּסַתְפָּלָת בְּמִים נִרְאָת בְּמִים, וְשְׂדַמּוֹת זֹו נִרְאָת אַחֲר־כֵּף לְאָדָם
32 הַמְּסַתְפָּל כְּהֵם. הִינּוּ, שְׂהַדְמוֹת הַנִּרְאָת לְאָדָם היא הַדְמּוֹת הַנִּרְאָת בְּמִים.
33 ועל-דרך-זֶה הוא בְּנִמְשָׁל, שְׁעַל-יְדֵי הַעֲלָאת 'מִיֵּן נוֹקְבִין' דְּפָנִים הַתְּחַתּוֹנִים',

(57) המשך תער"ב ח"ב ע' תתקסד ואילך. וראה גם אה"ת בשלח ע' תעט ואילך.

ליל א' דחג השבועות (לפנות בוקר), ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 העֲלָאתָ מִיַּד נֹקְבִין' הַתַּחְתּוֹנִים, וְעָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת הַנְּשָׁכִים לְהַתְּעוֹרֵר אֶל הָאֵין-סוֹף.
2 נְפִעִים שְׁנֵי עֲנִינִים, עֲנִין אֶחָד, נְעֻשִׁים "פְּנִים" (עָשָׂה סְפִירוֹת
3 הַגְּנוּזוֹת) בְּמִים (פְּשִׁיטוֹת דְּאוּר-אֵין-סוֹף), וְהַעֲנִין הַשֵּׁנִי
4 וְאַחֲרֵי-כֵן נִמְשָׁכִים וּמְתַגְּלִים הַפְּנִים הָעֲלִיּוֹנִים שְׂבָמִים
5 (עָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת) מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, וּמִזָּה נְעֻשִׁים הַתַּחְתּוֹנִים,
6 עָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, נְעֻשִׁים "פְּנִים" (עָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת)
7 (עָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת) מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה, וּמִזָּה נְעֻשִׁים הַתַּחְתּוֹנִים,
8 עָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, הֵינּוּ שְׂעֻנָּנִים דְּעָשָׂה סְפִירוֹת
9 הַגְּלוּיּוֹת (בְּפִנְיֵימִיּוֹת) הוּא - הַגְּלוּי דְּעָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת
10 (בְּפִנְיֵימִיּוֹת) הוּא - הַגְּלוּי דְּעָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת, בְּדוּגְמַת דְּמוּת
11 הַפְּנִים הַנִּרְאָת לְאָדָם הַמְּסַתְּפֵל בְּמִים שֶׁהִיא הַדְּמוּת הַנִּרְאָת בְּמִים
12 (עָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת). וְעַל-פִּי הַנֵּ"ל שֶׁהַדְּמוּת הַנִּרְאָת בְּמִים הִיא הַמִּים
13 עֲצָמָם, מוֹכֵן, שְׂגָם הַפְּנִים הַתַּחְתּוֹנִים (עָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת),
14 שֶׁהֵם הַגְּלוּיּוֹת, עֲנִינָם הַפְּנִימִי הוּא - מִים, פְּשִׁיטוֹת דְּאוּר-אֵין-סוֹף.
15 וְעַל-פִּי הַנֵּ"ל בְּמִשְׁמַעוֹת הַעֲמוּקָה בְּמִים הִיא הַתַּחְתּוֹנִים עֲצָמָם,
16 מוֹכֵן שֶׁכֵּן הוּא גַם בְּנִמְשָׁל, שְׂגָם הַפְּנִים הַתַּחְתּוֹנִים (עָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת),
17 שֶׁהֵם הַגְּלוּיּוֹת דְּפְנִים הָעֲלִיּוֹנִים, עֲנִינָם הַפְּנִימִי הוּא - מִים,
18 פְּשִׁיטוֹת דְּאוּר-אֵין-סוֹף וְאֵף שְׂבָחֵי צִוְיּוֹת נִרְאָה שֶׁהַסְּפִירוֹת מְצוּיּוֹת
19 וּמוֹדֵרוֹת, לְאִמְתוֹת שֶׁל דְּבַר, בְּפִנְיֵימִיּוֹת גַּם הֵן פְּשוּטוֹת.
20 וְעַל-פִּי הַנֵּ"ל יוֹכֵן מֵה שֶׁכְּתוּב בְּמִים הַפְּנִים לְפָנִים, כֵּן לֹב הָאָדָם לְאָדָם,
21 דְּכִמוֹ שְׂבָמִים (פְּשִׁיטוֹת דְּאוּר-אֵין-סוֹף), עַל-יְדֵי הַעֲלָאתָ מִיַּד נֹקְבִין' דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן, נְעֻשָׂה
22 הַצִּיּוֹר וְהַדְּמוּת דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן בְּאָדָם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי הַעֲלָאתָ מִיַּד נֹקְבִין' דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן, נְעֻשָׂה
23 הַצִּיּוֹר וְהַדְּמוּת דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן בְּאָדָם הָעֲלִיּוֹן. דְּלִכְאוּרָה, הָרִי הַטָּעַם עַל זֶה שְׂבָמִים נִרְאָת דְּמוּת
24 הַפְּנִים הַמְּסַתְּפֵל בְּהֵם, הוּא לְפִי שְׂמִים הֵם שְׂפּוּטִים, מֵה-שְּׂאֵין כֵּן כְּשֶׁמְסַתְּפֵל בְּדָבָר שִׂישׁ
25 בּו צִיּוֹר, הַצִּיּוֹר שֶׁל הַדָּבָר הוּא סוֹתֵר לְצוּרַת הַפְּנִים הַמְּסַתְּפֵל בּו (כְּנֹזְכָר לְעֵיל סְעִיף ה),
26 וְכִיּוֹן שְׂאָדָם הָעֲלִיּוֹן' (עָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת) הוּא בְּחִינַת צִיּוֹר, אֵיךְ שֶׁיֵּהִי בּו הַצִּיּוֹר
27 דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן. וְהַבְּאוּר בְּזָה, דְּעַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל אָדָם הַתַּחְתּוֹן, מְתַגְּלֵת הַפְּנִימִיּוֹת דְּאָדָם
28 הָעֲלִיּוֹן, עָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, שְׂעֻנָּנִים הַגְּנוּזוֹת (פְּנִים הַנִּרְאִים בְּמִים), כְּמַבּוּאָר לְעֵיל שֶׁעָשָׂה סְפִירוֹת
29 הַגְּלוּיּוֹת (הַסְּפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת) הֵן בְּעַצְמָם הַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַסְּפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת, וְעַד
30 שֶׁהֵם הַמִּים (פְּשִׁיטוֹת דְּאוּר-אֵין-סוֹף) שְׂמַתְּגֵלָה (עַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן) הַפְּנִימִיּוֹת
31 דְּאָדָם הָעֲלִיּוֹן, עָשָׂה סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, שְׂעֻנָּנִים הוּא - הַגְּלוּי דְּעָשָׂה סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת (פְּנִים הַנִּרְאִים בְּמִים),
32 וְעַד שֶׁהֵם הַמִּים (פְּשִׁיטוֹת דְּאוּר-אֵין-סוֹף) עֲצָמָם. וְעַל-יְדֵי שְׂמַתְּגֵלָה (עַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 אֶפְשָׁר יִכּוֹל לִהְיוֹת בּוֹ הַצִּיּוֹר דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן⁵⁸ כְּמוֹ שְׂבָמִים
2 הפשוטים מצורה יכולה להיות צורה, כמבואר לעיל באריכות.
3 וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לֹמֵר ד'כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים" הוּא לֹא רָק
4 משל גשמי לענין הרוחני אלא גם טעם ובאור על "כַּן לֵב הָאָדָם
5 לְאָדָם". דְּעִנֵּן "מִים הַפְּנִים
6 לַפְּנִים" לִפִּי מִשְׁמַעוֹתוֹ הַפְּנִימִית
7 הוּא שְׁה'פְּנִים הַתַּחְתּוֹנִים'
8 הַנְּרָאִים מִחוּץ לַמִּים (עֶשֶׂר
9 סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת) הֵם 'חַד'
10 מְצִיאוֹת אַחַת מִמֶּשׁ עִם ה'פְּנִים
11 הָעֵלְיוֹנִים' הַנְּרָאִים בְּמִים
12 (עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת), וְעַד
13 שְׁהֵם 'חַד' מְצִיאוֹת אַחַת מִמֶּשׁ עִם
14 הַמִּים עֶצְמָם (פְּשִׁיטוֹת דְּאוֹר-
15 אֵין-סוֹף), וְכַמּוֹר שֶׁהַסְפִירוֹת
16 הַגְּלוּיּוֹת הֵן הַתְּגֻלוֹת שֶׁל הַסְפִירוֹת
17 הַגְּנוּזוֹת, וּמִמִּילָא גַם מְצִיאוֹת אַחַת עִם
18 הָאֵין-סוֹף עֶצְמוֹ שְׂבוּ נִמְצְאוֹת הַסְפִירוֹת
19 הַגְּנוּזוֹת, וְזֶהוּ הַטַּעַם עַל "לֵב
20 הָאָדָם לְאָדָם", שְׁבִ'אָדָם
21 הָעֵלְיוֹן' נַעֲשֶׂה הַצִּיּוֹר דְּאָדָם
22 הַתַּחְתּוֹן.
23 וְלִהוֹסִיף, עוֹד עִנֵּין בּוֹה, דְּעַל-פִּי
24 הַמְּבַאֵר לְעִיל (סְעִיף ו') זֶה
25 שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנוֹ שְׁהַמְשָׁכָה
26 דְּלִמְעַלָּה תִּהְיֶה עַל-יְדֵי
27 אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא הוּא לֹא
28 בְּגַלל שֶׁאֵין לִ'אֲתַעֲרוּתָא דִּלְתַתָּא' יֵשׁ
29 כּוֹחַ לְעוֹרֵר אֶת הִ'אֲתַעֲרוּתָא דִּלְעִילָא'
30 שֶׁהִי אֵין-עוֹרֵר בֵּין שְׁנֵי הַעֲנִינִים,
31 כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל, אֲלֵא, כִּי שֶׁרֵשׁ
32 הִ'אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא גְּבוּה מְאֹד,
33 הוּא בְּעֶצְמוֹת אוֹר-אֵין-סוֹף
34 שְׁלִמְעַלָּה גַם מִהָאוֹר כְּמוֹ
35 שֶׁהוּא מְצַד-עֶצְמוֹ קוֹדֵם
36 שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנוֹ עִנֵּן
37 הִ'אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא, וְלִפִּי זֶה
38 יֵשׁ לֹמֵר, דְּנוֹסָף לְזֶה שְׁעַל-
39 יְדֵי הָעֵבֹדָה דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן
40 מִתְּגַלֶּה הַפְּנִימִיּוֹת דְּאָדָם
41 הָעֵלְיוֹן' שֶׁהוּא 'חַד' מְצִיאוֹת
42 אַחַת מִמֶּשׁ עִם הַפְּשִׁיטוֹת דְּאוֹר-

אֵין-סוֹף כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּכַחֲנִית מִים נְהָאוֹר שִׁישׁ לוֹ שְׂכִיכוֹת
לְצִיּוֹר, דּוֹגְמַת מִים כְּפִשׁוּטִים שְׁגַם לַפְּנִי שְׁמִסְתַּפְּלִים בְּהֵם,
הֵם בְּאוֹפֵן שְׁאֶפְשָׁר יִכּוֹל לִהְיוֹת נְרָאָה בְּהֵם הַפְּנִים
כְּנוֹסָף לְכַן עַל-יְדֵי הָעֵבֹדָה דְּאָדָם
הַתַּחְתּוֹן, נִפְעַל חִידוּשׁ גְּדוֹל בְּהַרְבֵּה,
נִמְשָׁף גַם גִּילּוֹי עֶצְמוֹת אוֹר-
אֵין-סוֹף שְׁלִמְעַלָּה גַם מִהָאוֹר
כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַד-עֶצְמוֹ וְלֹא
שִׁיךְ בּוֹ צִיּוֹר וְכוּמְבֹן נִעְלָה מִכִּפִּי שֶׁהוּא
בַּחֲנִית מִים.
יִו"ד) וְהִגִּיהָ⁵⁹ הָעֵבֹדָה שֶׁל
הָאָדָם לְמַטָּה שְׁעַל-יְדֵיהָ מִתְּגַלֶּה
הַפְּנִימִיּוֹת דְּאָדָם הָעֵלְיוֹן'
הִיא בְּכִלְלוֹת בְּאוֹפֵן כִּלְלִי
הָעֵבֹדָה דְּבְרוּר וְהַעֲלֵאת נֶפֶשׁ
הַבְּהִמִית. כִּי זֶה שְׁעֶשֶׂר
סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת הֵם
(בְּחִיצוֹנִיּוֹת) כְּמוֹ דְּבַר נִבְדָּל
שְׁנִתְהוּוּ מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת
הַגְּנוּזוֹת, הוּא מְצַד הַפְּרָסָא
צְמוּם וְהַעֲלֵם שְׁנִמְשַׁל לְמִסַּךְ מְבִדֵּל
(כְּתוּרָגוּם אֲוִנְקִלוּס עַל הַפְּסוּק 'וְהִבְדִּילָהּ
הַפְּרוּכַת', פְּרָסָא) בֵּין עֶשֶׂר
סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת לְעֶשֶׂר
סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת. וְעַל-יְדֵי
זְכוּף וְעִידוֹן וְהַעֲלֵאת נֶפֶשׁ
הַבְּהִמִית שְׂבָאָדָם נַעֲשֶׂה זְכוּפָה
הַפְּרָסָא שְׂבִין לְמַעְלָה
מְאֲצִילוֹת (עֶשֶׂר סְפִירוֹת

דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן) הַפְּנִימִיּוֹת דְּאָדָם הָעֵלְיוֹן',
שֶׁהוּא הַפְּשִׁיטוֹת דְּאוֹר-אֵין-סוֹף, אֶפְשָׁר לִהְיוֹת
בּוֹ הַצִּיּוֹר דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן⁵⁸. וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לֹמֵר
ד'כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים" הוּא גַם טַעַם וּבְאוֹר עַל
"כַּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם". דְּעִנֵּן "מִים הַפְּנִים
לַפְּנִים" הוּא שְׁה'פְּנִים הַתַּחְתּוֹנִים' הַנְּרָאִים מִחוּץ
לַמִּים (עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת) הֵם 'חַד' עִם
הַפְּנִים הָעֵלְיוֹנִים' הַנְּרָאִים בְּמִים (עֶשֶׂר סְפִירוֹת
הַגְּנוּזוֹת), וְעַד שְׁהֵם 'חַד' עִם הַמִּים עֶצְמָם
(פְּשִׁיטוֹת דְּאוֹר-אֵין-סוֹף), וְזֶהוּ הַטַּעַם עַל "לֵב
הָאָדָם לְאָדָם", שְׁבִ'אָדָם הָעֵלְיוֹן' נַעֲשֶׂה הַצִּיּוֹר
דְּאָדָם הַתַּחְתּוֹן.
דְּעַל-פִּי הַמְּבַאֵר לְעִיל (סְעִיף ו') זֶה
שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנוֹ שְׁהַמְשָׁכָה דְּלִמְעַלָּה
תִּהְיֶה עַל-יְדֵי אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא הוּא, כִּי שֶׁרֵשׁ
הִ'אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא הוּא בְּעֶצְמוֹת אוֹר-אֵין-סוֹף
שְׁלִמְעַלָּה גַם מִהָאוֹר כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצַד-עֶצְמוֹ
קוֹדֵם שְׁעֵלָה בְּרִצּוֹנוֹ עִנֵּן הִ'אֲתַעֲרוּתָא-דְּלִתְמָא,
יֵשׁ לֹמֵר, דְּנוֹסָף לְזֶה שְׁעַל-יְדֵי הָעֵבֹדָה דְּאָדָם
הַתַּחְתּוֹן מִתְּגַלֶּה הַפְּנִימִיּוֹת דְּאָדָם הָעֵלְיוֹן'
שֶׁהוּא 'חַד' עִם הַפְּשִׁיטוֹת דְּאוֹר-אֵין-סוֹף כְּמוֹ
שֶׁהוּא בְּכַחֲנִית מִים נְהָאוֹר שִׁישׁ לוֹ שְׂכִיכוֹת
לְצִיּוֹר, דּוֹגְמַת מִים כְּפִשׁוּטִים שְׁגַם לַפְּנִי שְׁמִסְתַּפְּלִים בְּהֵם, הֵם בְּאוֹפֵן שְׁאֶפְשָׁר
לִהְיוֹת נְרָאָה בְּהֵם הַפְּנִים שְׁמִסְתַּפְּלִת בְּהֵם, הִגִּיהָ עַל-יְדֵי הָעֵבֹדָה דְּאָדָם
הַתַּחְתּוֹן, נִמְשָׁף גַם גִּילּוֹי עֶצְמוֹת אוֹר-אֵין-סוֹף שְׁלִמְעַלָּה גַם מִהָאוֹר כְּמוֹ
שֶׁהוּא מְצַד-עֶצְמוֹ.
יִו"ד) וְהִגִּיהָ⁵⁹ הָעֵבֹדָה שְׁעַל-יְדֵיהָ מִתְּגַלֶּה הַפְּנִימִיּוֹת דְּאָדָם הָעֵלְיוֹן' הִיא
בְּכִלְלוֹת הָעֵבֹדָה דְּבְרוּר נֶפֶשׁ הַבְּהִמִית. כִּי זֶה שְׁעֶשֶׂר סְפִירוֹת
הַגְּלוּיּוֹת הֵם (בְּחִיצוֹנִיּוֹת) כְּמוֹ דְּבַר נִבְדָּל שְׁנִתְהוּוּ מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת,
הוּא מְצַד הַפְּרָסָא בֵּין עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּלוּיּוֹת. וְעַל-יְדֵי
זְכוּף נֶפֶשׁ הַבְּהִמִית נַעֲשֶׂה זְכוּפָה הַפְּרָסָא שְׂבִין לְמַעְלָה מְאֲצִילוֹת (עֶשֶׂר סְפִירוֹת

(58) והציור דאדם התחתון שבאדם העליון אינו דבר מובדל מאדם העליון אלא הוא אדה"ע עצמו, ע"ד הפנים הנראים במים שהם המים עצמם (כנ"ל בפנים). ועפ"ז מובן שאין שינוי (ח"ו) באדם העליון ע"י הציור דאדם התחתון שבו - ראה המשך תער"ב ח"ב ע' התקסה. וראה גם אוה"ת בשלח ע' תפ. 59) בהבא לקמן, ראה המשך תער"ב ח"ב ע' התקעה-ו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַגְּנוּזוֹת) וְאַצִּילוֹת (עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּלוּיוֹת), וְהַמִּסַּךְ הַמְּבַרְלִי
2 וּמַעֲלִים נְהִיחַ יוֹתֵר זָךְ וּפְחוּת מִסְתִּיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִרְגַּשׁ בְּגִילּוֹי
3 בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאַצִּילוֹת לְמִרוֹת שֶׁהֵן בְּצִיּוֹר וְגִדְרֵי שְׁהֵם הַגִּילּוֹי
4 דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת שֶׁלֹּא מוּגֵדוֹת וְרַמְצִירוֹת, וְכַנְזָר לְעִיל
5 שֶׁהַפְּנִים שְׂבָמִים הַפְּשׁוּטִים הֵם
6 הַנְּרָאִים לְהֶאֱדָם מִתּוֹךְ הַמִּים וְלֹא
7 דְמוֹת הַפְּנִים שֶׁהֵבִיטוּ בְּמִים שֶׁהֵם
8 בְּצִיּוֹר מוּגֵדֵר וּמִצִּיּוֹת נִבְדָּלוֹת.
9 וְהַלוֹסִיף, דְּעַל-יְדֵי בְּרוּר
10 וְזוֹכֵךְ נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית שֶׁל כָּל אֲדָם
11 פְּרִיט, נַעֲשֶׂה זְכוּךְ כָּל
12 הַפְּרָסָאוֹת, וְלֹא רַק הַפְּרָסָאוֹת, וְגַם הַזְּכוּךְ
13 הַסְּפִירוֹת הַגִּלוּיוֹת לְסְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת
14 וְגַם הַזְּכוּךְ דְּצִמְצוּם הַרְּאִשׁוֹן
15 הַתַּחֲלֵת כָּל הַצִּמְצוּם שֶׁהוּא צִמְצוּם
16 גְּדוֹל מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁכָּל
17 הַצִּמְצוּמִים מוּדַכְכִּים וְכִבְרֵי אִינֵם
18 מַעֲלִימִים וּמְסַתְּרִים, הִרִי הַחֲבוּר
19 דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגִּלוּיוֹת עִם
20 עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת הוּא
21 עִם כָּל הַדְּרָגוֹת שְׂבָעֶשֶׂר
22 סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת, כּוֹלֵל גַּם
23 הַדְּרָגָה הַכִּי נְעִילִית, עֶשֶׂר סְפִירוֹת
24 הַגְּנוּזוֹת שְׂלִפְנֵי הַצִּמְצוּם
25 (כַּמְּבֹאֵר בְּחִסְדוֹת שֶׁלֹּאמִיתוֹ שֶׁל דָּבָר
26 כָּל גִּילּוֹי וְהַמְּשַׁכָּה הֵם בְּאִמְצוּת עֶשֶׂר
27 סְפִירוֹת, וּבְעֵצֶם הַמוֹשֵׁג עֶשֶׂר סְפִירוֹת
28 קִיִּים גַּם בְּדִרְגוֹת הַכִּי עֲלִיוֹנוֹת, וְעַד
29 לְבַחֲנוֹת שֶׁלִּפְנֵי הַצִּמְצוּם).
30 וְעַל-דֵּרֶךְ-זֶה כִּשֶׁם שֶׁהַעֲבוּדָה שֶׁל
31 בִּירוֹר נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית פּוֹעֵלֵת חִיבוּר שֶׁל
32 הַסְּפִירוֹת הַגִּלוּיוֹת עַד לְדִרְגָה הַכִּי
33 עֲלִיוֹנָה שֶׁל הַסְּפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת, הוּא
34 אֵלֶיךָ לְצַד שְׁנֵי, לְגַבִּי זִכְכוּךְ
35 הַתַּחֲתוֹן, שְׂעַל-יְדֵי זְכוּךְ נֶפֶשׁ
36 הַבְּהֵמִית, מְזַדְּכֵכֵת לֹא רַק הַפְּרָסָא
37 הַמְּבַדֵּלֵת בֵּין הַסְּפִירוֹת, בֵּין הַסְּפִירוֹת
38 הַגִּלוּיוֹת וְהַגְּנוּזוֹת אֲלֵא גַּם הַפְּרָסָא
39 שְׂבִין אַצִּילוֹת לְבְּרִיאָה-
40 יְצִירָה-עֲשִׂיָה [דְּעַקֵּר הַהֶעֱלֵם
41 וְהַצִּמְצוּם בֵּין הָאוֹר הַבְּלִי-גְּבוּל לְאוֹר
42 הַמְּאִיר כְּעוֹלָמוֹת וּבְנִבְרָאִים מוּגְבָלִים
43 וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה הַחֲבוּר דְּאֲדָם הַתַּחֲתוֹן עִם אֲדָם
44 הַעֲלִיוֹן].

1 הַגְּנוּזוֹת) וְאַצִּילוֹת (עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּלוּיוֹת),
2 וְעַל-יְדֵי-זֶה נִרְגַּשׁ בְּגִילּוֹי בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת
3 דְּאַצִּילוֹת שְׁהֵם הַגִּילּוֹי דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת,
4 וְכַנְזָר לְעִיל שֶׁהַפְּנִים הֵם הַנְּרָאִים
5 לְהֶאֱדָם. וְהַלוֹסִיף, דְּעַל-יְדֵי בְּרוּר וְזוֹכֵךְ נֶפֶשׁ
6 הַבְּהֵמִית נַעֲשֶׂה זְכוּךְ כָּל הַפְּרָסָאוֹת, וְגַם הַזְּכוּךְ
7 דְּצִמְצוּם הַרְּאִשׁוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה, הַחֲבוּר דְּעֶשֶׂר
8 סְפִירוֹת הַגִּלוּיוֹת עִם עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת הוּא
9 עִם כָּל הַדְּרָגוֹת שְׂבָעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת, כּוֹלֵל
10 גַּם עֶשֶׂר סְפִירוֹת הַגְּנוּזוֹת שְׂלִפְנֵי הַצִּמְצוּם.
11 וְעַל-דֵּרֶךְ-זֶה הוּא לְאֵיךְ, שְׂעַל-יְדֵי זְכוּךְ נֶפֶשׁ
12 הַבְּהֵמִית, מְזַדְּכֵכֵת גַּם הַפְּרָסָא שְׂבִין אַצִּילוֹת
13 לְבְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָה [דְּעַקֵּר הַהֶעֱלֵם הוּא עַל-
14 יְדֵי פְּרָסָא זו], וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה הַחֲבוּר דְּאֲדָם
15 הַתַּחֲתוֹן עִם אֲדָם הַעֲלִיוֹן. וְהַעֲבוּדָה שְׂעַל-יְדֵי
16 נְמִשָּׁךְ הַגִּילּוֹי דְּעִצְמוֹת אוֹר-אֵין-סוֹף הִיא
17 הַעֲבוּדָה שְׂמַצֵּד הַנְּשִׁמָּה (שְׂלִמְעֵלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת
18 בְּגוֹף וְנֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית), דְּבִכְלָלוֹת הוּא הַעֲבוּדָה
19 דְּרְעוּתָא דְּלָבָא. כִּי זֶה שְׂעַל-יְדֵי הַעֲבוּדָה
20 דְּיִשְׂרָאֵל נְמִשָּׁךְ גִּילּוֹי עִצְמוֹת אוֹר-אֵין-סוֹף הוּא
21 מַצֵּד מַעֲלֵת הַנְּשִׁמָּה, דְּ"עֵלוֹ בְּמַחְשָׁבָה" (כַּנְזָר
22 לְעִיל סְעִיף ו'), וְלִכֵּן הַמְּשַׁכָּת גִּילּוֹי זֶה הוּא
23 עַל-יְדֵי רְעוּתָא דְּלָבָא.

1 יֵא וְהִנֵּה בְּחֵדוּשׁ שְׂנַתְחַדֵּשׁ בְּמַתַּן-תּוֹרָה
2 [בְּפַעַם הַרְּאִשׁוֹנָה, וְעַל-דֵּרֶךְ-זֶה
3 בְּמַתַּן-תּוֹרָה שְׂבָכָל שְׁנָה], שְׁנֵי עֲנִינִים. הַמְּשַׁכָּת
4 וְגִילּוֹי עִצְמוֹת אוֹר-אֵין-סוֹף לְיִשְׂרָאֵל – "אֲנֹכִי
5 הוּנִי אֶלְקִיךָ", וְהַמְּשַׁכָּת גִּילּוֹי זֶה הוּא עַל-יְדֵי
6 רְעוּתָא דְּלָבָא. וְכַטּוֹל הַגְּזֵרָה וְהַמְּחַצָּה בֵּין
7 עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים⁶⁰, כְּכָל הַעוֹלָמוֹת. וְהַמְּשַׁכָּת
8 שְׂעַד אַז הִייתָה מַחֲצִיבָה שֶׁלֹּא אִפְשָׁרָה חִיבוּר בֵּין עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים וְאִילוּ בְּמַתַּן
9 תּוֹרָה הַגּוֹזֵרָה כְּטַלָּה (כַּאֲשֶׁר עֲלִיוֹנִים יִרְדוּ לְתַחֲתוֹנִים – וְיִרְדַּ ה' עַל הַר סִינַי",
10 וְתַחֲתוֹנִים עֵלוּ לְעִלְיוֹנִים – וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה") וּבְמַתַּן תּוֹרָה, עִם בִּיטוֹל

בשעה שעלה משה למרום

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 הגיירה המפרידה בין עליונים ותחתונים, בטלה המחיצה **בְּכָל הָעוֹלָמוֹת**.
 2 **וְהַמְשַׁכֵּת גִּילּוּי זֶה** שמחבר עליונים ותחתונים הוא **עַל-יְדֵי בְרוּר**
 3 **נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית**.
 4 **וְלִכֵּן בְּסִפְרֵי הָעוֹמֵר, שֶׁהִיא הַהֲכָנָה לַמִּתְנַחֵם, צָרִיף**
 5 **לְהִיּוֹת שְׁנֵי הָעֲנָנִים**, העניין
 6 האחד **בְּרוּר** וזיכרון **הַמְדוּת דְּנֶפֶשׁ**
 7 **הַבְּהֵמִית** שהיא העבודה המבטלת
 8 את הצמצומים והמחיצות ומחברת בין
 9 עליונים ותחתונים, **וְהָאֲהָבָה**
 10 **ד' בְּכָל מְאֹדָךְ** ('רעותא
 11 **דְּלִבְא')** שהיא הפועלת את המשכת
 12 עצמותו ("אנוכי") למטה.
 13 **וְזֶהוּ מַה שֶּׁכָּתוּב וּסְפָרְתֶם**
 14 **לְכֶם גו'** את ספירת העומר החל
 15 **מִיּוֹם הַבֵּיאָכֶם אֶת עֹמֵר**
 16 **הַתְּנוּפָה גו'**, דַּעֲנֵן עֹמֵר
 17 **הַתְּנוּפָה גו'** הוא **כְּמוֹ**
 18 **שֶׁכָּתוּב⁶¹ וְהִנֵּף אֶת הָעֹמֵר**
 19 **גו' לְרִצּוֹנְכֶם, לְרִצּוֹנְכֶם** הוא
- רמו לעבודה הנעלית של נשמות ישראל עצמן, 'רעותא דלְבָא', העבודה
 של התעוררות רצון הלב לאלוקות, וְעַל-יְדֵי רִצּוֹן זֶה (דְּהָאָדָם)
 "עושים" וממשיכים "רצונו של מקום". וְזֶהוּ "אִימְתֵי הֵן
 תְּמִימוֹת, בְּזִמְן שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׁין רִצּוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם", וזו
 המשמעות הפנימית של דברי המדרש
 המובאים בתחילת המאמר שספירת
 העומר היא במעלה ומדרגה של
 'תמימות', ככתוב 'שבע שבתות
 תמימות', כאשר בני ישראל 'עושין
 רצונו של מקום' דְּהַמְשִׁכָה זֶה
 המשכת ה'עצמות' על עבודת הנשמות
 ב'רעותא דליבא' הוא **עֲנֵן**
 הַתְּמִימוֹת, אִמְתֵי הַשְּׁלָמוֹת.
- וְזֶהוּ מַה שֶּׁכָּתוּב וּסְפָרְתֶם לְכֶם גו' מִיּוֹם**
הַבֵּיאָכֶם אֶת עֹמֵר הַתְּנוּפָה גו', דַּעֲנֵן עֹמֵר
הַתְּנוּפָה גו' הוא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב⁶¹ וְהִנֵּף אֶת הָעֹמֵר
גו' לְרִצּוֹנְכֶם, לְרִצּוֹנְכֶם הוא 'רעותא דלְבָא', וְעַל-יְדֵי רִצּוֹן זֶה (דְּהָאָדָם)
 "עושים" וממשיכים "רצונו של מקום". וְזֶהוּ "אִימְתֵי הֵן תְּמִימוֹת, בְּזִמְן
 שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׁין רִצּוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם", דְּהַמְשִׁכָה זֶה הוא **עֲנֵן** הַתְּמִימוֹת, אִמְתֵי
 הַשְּׁלָמוֹת.

(61) אמור כג, יא.

המשך ביאור למס' בכורות ליום שבת קודש עמ' ב

- 1 שאכן **מֵאִי** ששנינו שכולם 'חוזרין' היינו שחוזרין לְכַפֵּלָה,
 2 שהחזרתם מבטלת את זכותם לקבל חלק כפול בירושה. ואילו
 3 היה יודע זאת, לא היה תמה על כך.
 4 שנינו במשנה: **רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר הַיּוֹרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ**
 5 **יְחִוֵּר בִּיבּוּל לְבָנֵי וְכו' משפחה** וינכה מהן את הדמים.
 6 בפשטות נראה שכונתו לומר שהבעל מחזיר את הקרקע בעד
 7 תשלום מועט. מקשה הגמרא: **מֵאִי קָסְבֵר, אִי קָסְבֵר שִׁירֵשֵׁת**
 8 **הַפְּעֵל** היא **דְּאוּרֵייתָא**, אם כן **אִמְאֵי** אמר שהבעל יְחִוֵּר בִּיבּוּל
 9 את הקרקע שירש מאשתו **לְבָנֵי מְשֻׁפָּחָה**, והרי לדעת כולם
 10 ירושה אינה חוזרת בִּיבּוּל. **וְאִי קָסְבֵר שִׁירֵשֵׁת הַפְּעֵל** היא
 11 **מְדַרְבָּנָן**, ועל כן הוא מחזירה בִּיבּוּל לבני משפחת האשה, עדיין
 12 קשה במה שאמר שמנכה להם מן הדמים, דְּמִים **מֵאִי**
 13 **עֲבִידְתֵיהוּ** – מה מעשיהם כאן, כלומר, איזה חיוב דמים יש
 14 להם, והרי הקרקע חוזרת בִּיבּוּל בחינם. מתרצת הגמרא: **לְעוֹלָם**
 15 **קָסְבֵר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה שִׁירֵשֵׁת הַפְּעֵל דְּאוּרֵייתָא**, ואין הבעל
 16 צריך להחזירה בִּיבּוּל, **וְהָאֵל מֵאִי עֲסָרִינָן, כְּגוֹן שֶׁהוֹרֵשֵׁתוֹ**
- אִשְׁתּוֹ בֵּית הַקְּבָרוֹת** שקבורים בו בני המשפחה שלה, שהיה
 שייך לה, **וּמְשׁוּם פְּנִים מְשֻׁפָּחָה**, שאין זה כבוד המשפחה שתהיה
 אחוזת קברותיהם ביד אדם אחר שאינו ממשפחתם ויאלצו
 להקבר באחוזת קבר של אחרים, **אָמֹר רַבֵּן לְשָׁקוּל דְּמֵי**
 21 **וְלִיהָדָר** – שהבעל יקח דמים ממשפחת אשתו, ויחזיר להם את
 22 בית הקברות, אף שמעיקר הדין לא היה צריך לעשות כן.
 23 **וְכִדְמִינָא, הַמוֹכֵר קֶבֶר, וְהָרַף קֶבֶר, או מְקוֹם מְעֻמְדוֹ, וּבֵית**
 24 **הַסְּפָדוֹ, בָּאִים פְּנֵי מְשֻׁפָּחָה** של המוכר, וְקוֹבְרִים אוֹתוֹ בקברו
 25 **בְּעַל פְּרָחוֹ** של הקונה ממנו את מקום קברו, **מְשׁוּם פְּנִים**
 26 **מְשֻׁפָּחָה**. ומטעם זה תקנו חכמים גם זאת, שבעל היורש מאשתו
 27 בית קברות של משפחתה, יחזיר לבני משפחתה את בית הקברות
 28 והם ישלמו לו עליו את שווי בניכוי דמים. **וּמֵאִי יִנְכָה לָהֶם מִן**
 29 **הַדְּמִים**, הכוונה לְדִמְי קֶבֶר אִשְׁתּוֹ, שהבעל חייב בקבורתה,
 30 ואינו יכול לתבוע מבני משפחתה תשלום עבור קברה.
- הדרן עלך יש בכור